

*Załącznik do Uchwały Nr V/25/2015
Rady Miejskiej w Pogorzeli
z dnia 26 lutego 2015r.*

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Pogorzela
na lata 2015-2020

2015

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. STRUKTURA STRATEGII	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII	6
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	20
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	20
2. DEMOGRAFIA	20
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	21
4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	23
5. GOSPODARKA	23
6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	25
7. EDUKACJA	27
8. KULTURA	28
9. OCHRONA ZDROWIA	30
10. SPORT I REKREACJA	33
11. TURYSTYKA	34
12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	36
13. POMOC SPOŁECZNA	38
14. SEKTOR POZARZĄDOWY	52
15. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO	54
16. BEZROBOCIE	61
17. BEZDOMNOŚĆ	64
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	65
19. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	71
20. SYTUACJA DZIECKA	79
21. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	82
22. ANALIZA SWOT	84
23. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	91
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	93
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	93
2. RAMY FINANSOWE	110
3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	110
4. PROGRAMY I PROJEKTY	111
IV. UWAGI KOŃCOWE	113

WSTĘP

Zarządzanie strategiczne oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwi dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. W zakresie polityki społecznej na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego) podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki szeroko rozumianych kwestii społecznych. Dokument stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pogorzeli przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, Policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, Kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2015-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

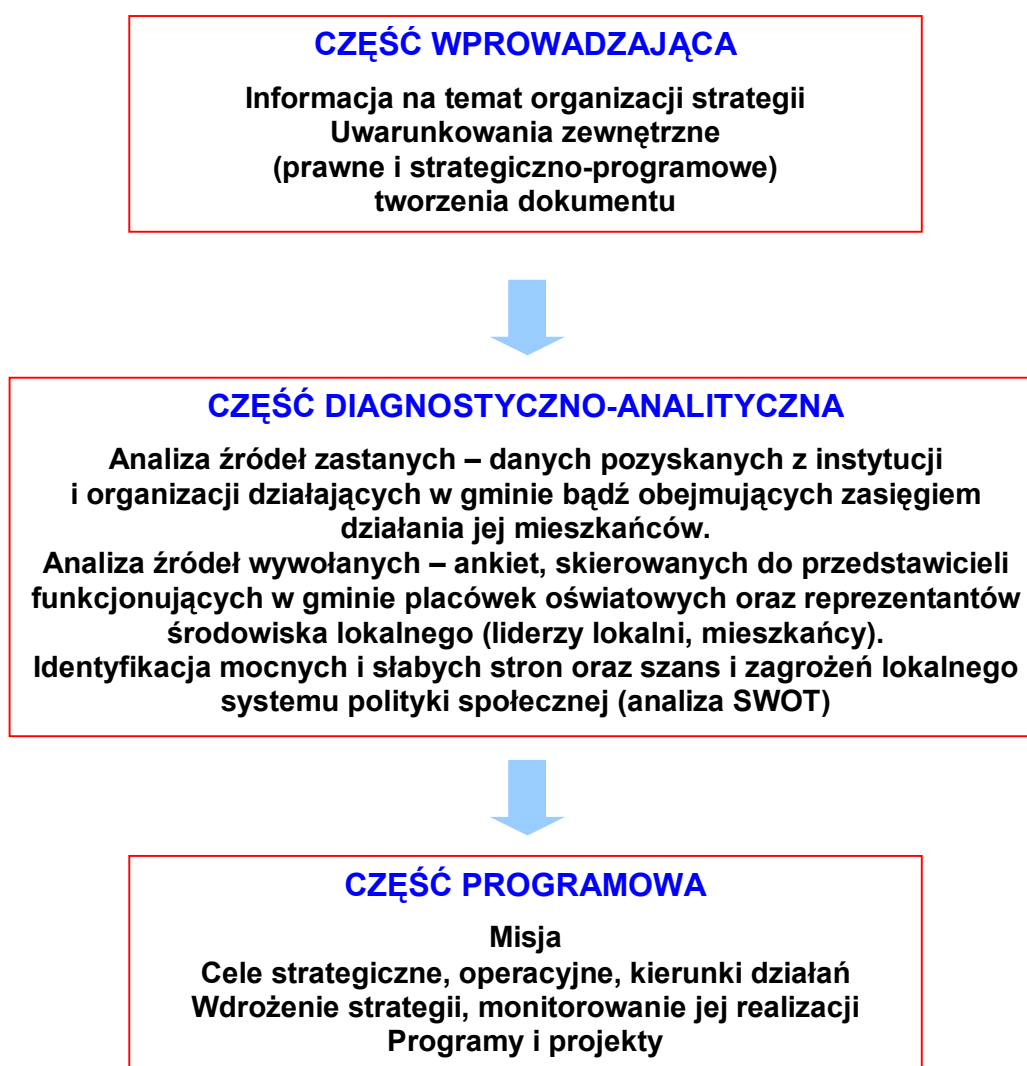
- Demografia;
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Gospodarka;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Edukacja i kultura;
- Ochrona zdrowia;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sektor pozarządowy;
- Bezrobocie;
- Bezdomność;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Problemy równości płci;
- Sytuacja dziecka;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawiono informację na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę

rozwoju i pozostanie na niej. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji

węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt **„Polityka przemysłowa w erze globalizacji”** służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu **„Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”** jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt **„Europejski program walki z ubóstwem”** zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2015-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2015-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie, „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłości”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2015-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program **„Łącząc Europę”**, który ma na celu finansowanie

priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „**Zdrowie na rzecz wzrostu**” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2015-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2015-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2015-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,

- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programów operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym, konkurencyjnym”) i misję województwa („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”) oraz wyznaczono cel generalny („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”), cele strategiczne, operacyjne i horyzontalne.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów strategicznych 3. i 4. oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych.

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.

- Ograniczanie barier w dostępie do edukacji.
- Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia.
- Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia.
- Poprawa organizacji rynku pracy.

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

- Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców.

- Poprawa warunków mieszkaniowych.
- Rozwój usług socjalnych.
- Wzrost bezpieczeństwa.
- Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych.
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.
- Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2015-2020 (WRPO 2014+)

– Projekt

Projekt Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2015-2020 (WRPO 2014+) jest obecnie w fazie konsultacji. Dokument stanowi instrument polityki regionalnej województwa, a wyznaczonym celem głównym jest „poprawa konkurencyjności i spójności województwa”.

Przewidywane w programie działania pozwolą na wniesienie wkładu województwa wielkopolskiego w realizację celu Strategii Europa 2020. Działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich zagadnień z zakresu polityki społecznej dotyczą następujące:

- Oś priorytetowa 6. Rynek pracy

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Cel szczegółowy: Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne i zdrowe starzenie się

Cel szczegółowy: Wydłużenie czasu aktywności zawodowej

- Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans aktywnego uczestnictwa i zwiększania szans na zatrudnienie

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej oraz zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla podmiotów ekonomii społecznej

- Oś priorytetowa 8. Edukacja

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia, umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym i nieformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Cel szczegółowy: Wzrost udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz

tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego

- Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Cel szczegółowy: Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z dokumentem Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku polityka społeczna województwa wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju, czemu mają sprzyjać i dawać gwarancję pewne ustalenia. Realizacja strategii i polityki społecznej województwa wielkopolskiego sprzyjać ma:

- zrównoważonemu rozwojowi,
- budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności,
- ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli,
- ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów,
- realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych.

W celu realizacji tej strategii sformułowano następujące priorytety:

- Priorytet I: Wielkopolska równych szans i możliwości
- Priorytet II: Zdrowi Wielkopolanie

- Priorytet III: Bezpieczna Wielkopolska (bezpieczeństwo publiczne i socjalne)
- Priorytet IV: Wielkopolska Obywatelska
- Priorytet V: Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytety strategiczne rozpisane zostały na cele operacyjne i zadania adresowane do:

- Dzieci i młodzieży
- Seniorów
- Osób z ograniczeniem sprawności
- Osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego.

Ustalenia tego dokumentu mają duże znaczenie ze względu na konieczność uwzględnienia i realizacji jednego z trzech celów strategii Europa 2020, jakim jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Gostyńskiego na lata 2007-2015

Plan Rozwoju Lokalnego odnosi się do obszaru powiatu gostyńskiego. Cele i zadania zawarte w Planie są spójne z dokumentami krajowymi, Strategią Rozwoju Województwa Wielkopolskiego, Wielkopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym oraz Strategią Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Gostyńskiego. Realizacja zadań odbywa się w ramach trzech priorytetów i wyznaczonych celów szczegółowych:

1. Zwiększenie potencjału ekonomicznego powiatu
  - Zwiększona spójność terytorialna powiatu i wysoka jakość infrastruktury komunikacyjnej.
  - Infrastruktura drogowa powiatu powiązana z zewnętrznymi systemami komunikacyjnymi.
  - Duże możliwości i dobre warunki inwestycyjne w powiecie.
  - Silna przedsiębiorczość i preżność małych firm.
  - Rozwinięte innowacyjne formy współpracy przedsiębiorstw.
  - Zwiększona rola turystyki w gospodarce regionu.
  - Wypromowane lokalne produkty – dobra marka.
2. Rozwój i integracja społeczna, kapitał ludzki
  - System edukacji elastyczny i dostosowujący się do potrzeb rynku pracy.

- Silny trzeci sektor, aktywny także w obszarze rynku pracy i polityki społecznej.
  - Dostęp do pozyskania nowych umiejętności i kwalifikacji.
  - Odpowiednie przygotowanie zawodowe.
  - Dobra, rozwinięta infrastruktura edukacyjna.
  - Infrastruktura i usługi na rzecz społeczeństwa informatycznego.
3. Poprawa jakości życia
- Ochrona zasobów przyrodniczych powiatu.
  - Racjonalna i proekologiczna gospodarka energią ciepłą i odpadami.
  - Dobra infrastruktura komunikacyjna.
  - Dobra jakość usług medycznych.
  - Silny i aktywny sektor pozarządowy.
  - Zróżnicowana gospodarka wiejska – wielofunkcyjność wsi.
  - Aktywność na obszarach wiejskich.
  - Zachowane, bogate dziedzictwo kulturowe.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pogorzela na lata 2015-2020

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pogorzela na lata 2015-2020 określa wizję dla rozwoju społeczno-gospodarczego gminy: „Miasto i Gmina Pogorzela to przyjazne i atrakcyjne miejsce zamieszkania, pracy i odpoczynku. Prężny rozwój społeczno-gospodarczy oparty jest na silnie ugruntowanej tradycji i działalności kulturalnej, która integruje mieszkańców. Nowoczesna infrastruktura, wysoki poziom przedsiębiorczości oraz ponadprzeciętnie rozwinięte rolnictwo gwarantują wysoki poziom życia mieszkańców”. W dokumencie zawarto cele bezpośrednie i pośrednie, których realizacja ma tworzyć warunki do dynamicznego i zrównoważonego rozwoju gminy:

1. Aktywny kapitał ludzki.
  - 1.1. Wzrost zaangażowania społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
    - 1.1.1. Wzbogacenie oferty kulturalnej o elementy oparte na lokalnej tradycji.
    - 1.1.2. Wzmocnienie współpracy z organizacjami integrującymi działania kulturalne (KGW, OSP, NGO, GOK, Biblioteka).
    - 1.1.3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu.
    - 1.1.4. Stworzenie strategii działań prokulturalnych w Gminie.
  - 1.2. Promowanie zdrowego stylu życia i zwiększenie stanu świadomości i kultury zdrowotnej Mieszkańców.

- 1.2.1. Wzrost jakości świadczonych usług medycznych w Gminie.
- 1.2.2. Poprawa stanu zdrowia Mieszkańców Gminy.
- 1.2.3. Wspieranie działań prowadzących do aktywnego spędzania wolnego czasu i organizacja imprez sportowych.
- 1.2.4. Promowanie regionalnych produktów spożywczych i zdrowego odżywiania.
- 1.2.5. Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców.
- 1.2.6. Wzbogacenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i osób starszych.
- 1.2.7. Aktywizacja osób starszych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie.
- 1.3. Zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej i jej dostosowanie do potrzeb rynkowych.
  - 1.3.1. Wzmacnianie kompetencji społecznych młodych Mieszkańców Gminy.
  - 1.3.2. Poprawa jakości kształcenia.
  - 1.3.3. Wykorzystywanie Internetu i nowoczesnych technik nauczania w procesie kształcenia młodzieży.
  - 1.3.4. Organizacja systemu zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży umocowanych w związkach sportowych. Rozszerzenie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży.
- 1.4. Poprawa sprawności działania administracji publicznej.
  - 1.4.1. Cyfryzacja Urzędu Gminy i wzrost dostępności usług publicznych drogą internetową.
  - 1.4.2. Szkolenia kompetencyjne dla pracowników administracji publicznej.
  - 1.4.3. Nawiązanie współpracy w ramach partnerstw instytucjonalnych oraz uczestnictwo w projektach wspierających rozwój lokalny i regionalny.
2. Nowoczesna infrastruktura.
  - 2.1. Poprawa jakości infrastruktury drogowej.
    - 2.1.1. Modernizacja dróg gminnych.
    - 2.1.2. Budowa obwodnicy miasta Pogorzela.
    - 2.1.3. Modernizacja i budowa chodników oraz ścieżek rowerowych.
    - 2.1.4. Modernizacja i budowa nowych fragmentów systemu oświetleniowego.
  - 2.2. Poprawa jakości infrastruktury sieciowej.
    - 2.2.1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.
    - 2.2.2. Rozbudowa istniejącej oczyszczalni i systemu kanalizacyjnego.
    - 2.2.3. Modernizacja sieci wodociągowej oraz istniejących stacji uzdatniania wody.
  - 2.3. Modernizacja infrastruktury społecznej.
    - 2.3.1. Poprawa jakości infrastruktury sportu i rekreacji.
    - 2.3.2. Modernizacja i remonty świetlic wiejskich i wiejskich domów kultury.

- 2.3.3. Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.
- 2.4. Poprawa ładu przestrzennego oraz wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
  - 2.4.1. Ochrona ładu przestrzennego dotycząca zachowania tożsamości kulturowej regionu w aspekcie urbanistycznym i architektonicznym.
  - 2.4.2. Rewitalizacja Parku w Pogorzeli.
    - 2.4.2. Aktywizowanie mieszkańców w zakresie dbałości o estetykę domów i ich otoczenia.
  - 2.4.3. Dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych budynków użyteczności publicznej.
  - 2.4.4. Usunięcie azbestu z pokryć dachowych.
  - 2.4.5. Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego przez doposażenie OSP.
  - 2.4.6. Remont budynków gminnych zasobów mieszkaniowych.
  - 2.4.7. Renowacja stawów wodnych.
  - 2.4.8. Likwidacja dzikich wysypisk śmieci.
- 2.5. Wsparcie rozbudowy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego oraz budowa instalacji odnawialnych źródeł energii.
- 3. Rozwinięta gospodarka.
  - 3.1. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej.
    - 3.1.1. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości.
    - 3.1.2. Opracowanie i realizacja strategii promocji Gminy.
    - 3.1.3. Promowanie współpracy z NGO, innymi gminami oraz partnerami zagranicznymi w celu rozwijania i promowania działalności gospodarczej.
    - 3.1.4. Nawiązanie współpracy w ramach partnerstw instytucjonalnych oraz uczestnictwo w projektach wspierających rozwój lokalny i regionalny.
    - 3.1.5. Aktywizacja osób bezrobotnych.
  - 3.2. Wzrost konkurencyjności produktów i usług na rynku lokalnym.
    - 3.2.1. Promowanie postaw przedsiębiorczych wśród najmłodszych Mieszkańców Gminy.
    - 3.2.2. Stworzenie nowych produktów i usług o charakterze lokalnym.
    - 3.2.3. Wsparcie działalności rolniczej z naciskiem na specjalizacje rolnicze (szkolenia, punkty doradcze).
    - 3.2.4. Stworzenie dogodnych warunków do prowadzenia nieuciążliwej działalności produkcyjnej.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Pogorzela jest gminą miejsko-wiejską, położoną w południowej części województwa wielkopolskiego, we wschodniej części powiatu gostyńskiego. Od północy graniczy z gminami Borek Wielkopolski i Piaski, od zachodu z gminą Pępowo, od południowego zachodu z gminą Kobylin, od południa z gminą Krotoszyn, a od wschodu z gminą Koźmin.

Siedziba władz gminy – miejscowość Pogorzela – leży w odległości ok. 19 km od siedziby powiatu – miasta Gostyń, ok. 22 km od Krotoszyna, ok. 50 km od Leszna i Ostrowa Wielkopolskiego, ok. 69 km od Kalisza oraz ok. 80 km od Poznania.

Gmina zajmuje powierzchnię 96,54 km², a w jej skład wchodzi miasto Pogorzela oraz dwanaście sołectw: Bielawy Pogorzelskie, Bułaków, Elżbietków, Głuchów, Gumienice, Kaczagórka, Kromolice, Łukaszew, Małgów, Ochła, Paradów i Wziąchów.

2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2013 roku gmina Pogorzela liczyła 5.117 mieszkańców, w tym 2.562 kobiety, które stanowiły 50,1% ogółu ludności (na 100 mężczyzn przypadało 100 kobiet). Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 53 osoby na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy ulegała zmianom. W latach 2011-2013 spadała liczba dzieci i młodzieży oraz liczba osób w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba osób starszych. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.152	1.134	1.078
liczba osób w wieku produkcyjnym	3.286	3.284	3.271
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	721	744	768
ogółem	5.159	5.162	5.117

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa

się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba urodzeń żywych	62	67	66
liczba zgonów	52	45	45
przyrost naturalny	10	22	21

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

Tabela 3. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	-19	-20	-56
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-2	–	–
saldo migracji ogółem	-21	-20	-56

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 liczba urodzeń żywych utrzymywała się na zbliżonym poziomie (62 w 2011 r., 67 w 2012 r., 66 w 2013 r.). Niższa od liczby urodzeń liczba zgonów (52 w 2011 r. i po 45 w latach 2012-2013) współdecydowała o korzystnym przyroście naturalnym, który w latach 2012-2013 był prawie dwukrotnie wyższy niż w roku 2011 (10 w 2011 r., 22 w 2012 r., 21 w 2013 r.).

Saldo migracji w latach 2011-2013 było niekorzystne – w roku 2013 nastąpił jego znaczny wzrost w stosunku do lat poprzednich (-21 w 2011 r., -20 w 2012 r., -56 w 2013 r.). Migracja ludności do i z gminy odbywała się głównie w ruchu wewnętrznym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na spadającą liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób starszych, którym trzeba będzie udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Pogorzela jest zróżnicowany. Wszystkie miejscowości w gminie są zwodociągowane, a ujęcia wody znajdują się na stacjach hydroforowych w Małgowie, Wziąchowie, Łagiewnikach (gm. Kobylin) oraz Siedlcu

(gm. Pępowo). Pogorzela wraz z czterema innymi gminami należy do Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji Wiejskich w Strzelcach Wielkich. Dobrze rozwinięta jest też na obszarze gminy sieć gazowa – 11 z 12 sołectw posiada przyłącza gazowe, a na jej terenie funkcjonuje stacja redukcyjno-pomiarowa o przepustowości gazu 6.000 m³/h.

Dalszych inwestycji wymaga natomiast sieć kanalizacyjna, z której korzystają wyłącznie mieszkańcy Pogorzeli i częściowo Głuchowa, na pozostałym obszarze ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych oraz rzadziej, w przydomowych oczyszczalniach. Od 2011 roku gmina Pogorzela posiada nowoczesną, mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków typu SBR (Sekwencyjny Reaktor Biologiczny) o przepustowości 638 m³/d.

Modernizacji wymaga także część dróg powiatowych i gminnych. Dane szczegółowe na temat sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2013 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	84,80
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	5.117
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	13,10
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	2.100
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	56
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	2.300
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	130,00
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	61,50
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnię ścieków	2.100

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto przedstawić informacje na temat najważniejszych inwestycji, jakie zrealizowano w gminie. Inwestycje te, poza sferą techniczną, przeprowadzono również w obszarze sportu i rekreacji.

Najważniejsze inwestycje zrealizowane w gminie w latach 2011-2013:

- budowa ulic: Prusa i Polnej,

- budowa ścieżki rowerowej dla wsi Elżbietków,
- budowa ok. 3,6 km dróg śródpolnych,
- przebudowa placu Powstańców Wielkopolskich,
- modernizacja boiska sportowego,
- budowa budynku rekreacyjnego w Pogorzeli,
- przebudowa placu przy świetlicy wiejskiej w Gumienicach.

4. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Pogorzela nie posiada na swoim terenie dróg krajowych ani wojewódzkich. Sieć komunikacyjna składa się z dróg powiatowych o łącznej długości 63 km, z czego 6,7 km stanowią drogi miejskie w miejscowości Pogorzela, oraz dróg gminnych o długości 61,5 km, w większości (52,9%) o nawierzchni nieutwardzonej.

Na terenie gminy nie występuje również infrastruktura kolejowa, w związku z czym przewóz osób i towarów odbywa się wyłącznie w oparciu o transport drogowy. Usługi komunikacyjne dla ludności świadczą: PKS Ostrów Wielkopolski i PKS Leszno.

Ze względu na likwidację wielu połączeń komunikacyjnych mieszkańcy wszystkich miejscowości w gminie zmagają się z trudnościami komunikacyjnymi.

5. GOSPODARKA

Gmina Pogorzela ma charakter typowo rolniczy, większość terenów stanowią użytki rolne i leśne. Rolnictwo jest silnym fundamentem rozwojowym i podstawą egzystencji dużej części populacji. Na jego dobry poziom mają wpływ korzystne warunki naturalne: wysoki wskaźnik jakości bonitacyjnej gleb (przeważają gleby klasy III a i III b oraz gleby klasy IV) oraz nieskażone środowisko sprzyjające pozyskiwaniu czystych ekologicznie płodów rolnych i stwarzające warunki do rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego.

Dominującą rolę w produkcji zwierzęcej odgrywa hodowla żywca wieprzowego, wołowego i produkcja mleka, natomiast w produkcji roślinnej przeważa uprawa zbóż rzepaku, rzepiku, buraków cukrowych i kukurydzy. Gmina Pogorzela słynie w regionie z wyrobu sera smażonego oraz doskonałej jakości wędlin.

W strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w tabeli.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		7.534
w tym:	grunty orne (w ha)	7.235
	sady (w ha)	2
	łąki i pastwiska (w ha)	297
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		1.677
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		437

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie systematycznie rosła, a większość z nich zaliczała się do sektora prywatnego. Dane na temat liczby podmiotów gospodarczych według sektorów własnościowych przedstawia poniższa tabela:

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	20	21	22
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	325	351	383
liczba podmiotów ogółem	345	372	405

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W 2013 roku podmioty gospodarcze funkcjonujące w gminie prowadziły działalność głównie w takich sekcjach, jak: handel i naprawy (97), budownictwo (69), rolnictwo (54) i przetwórstwo przemysłowe (42). Szczegółowe dane na temat liczebności podmiotów gospodarczych w gminie w poszczególnych sekcjach PKD przedstawione są w poniższej tabeli:

Tabela 7. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2013 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	54
przetwórstwo przemysłowe	42
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją transport i gospodarka magazynowa	3
budownictwo	69

handel hurtowy, detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	97
transport i gospodarka magazynowa działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4
informacja i komunikacja	2
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	20
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	4
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11
edukacja	22
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	10
pozostała działalność	18

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Największymi przedsiębiorstwami w gminie są: Zakład Mięсны Konarczak Sp.j., PPHU Acer Sp. z o.o., Łagrom Sp. z o.o., Turbańscy Sp. z o.o., BHK Okna, PPHU Ratbet i Agro-Tom.

W 2013 roku powstały na terenie gminy 42 nowe przedsiębiorstwa, wśród nich dominowały firmy handlowe i usługowe prowadzone w formie jednoosobowej działalności gospodarczej.

6. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2011-2013 ogólna liczba mieszkań w gminie Pogorzela ulegała stałemu wzrostowi (1.327 w 2011 r., 1.336 w 2012 r., 1.342 w 2013 r.). Analogicznie wzrastała: liczba izb (od 6.073 w 2011 r. poprzez 6.111 w 2012 r. do 6.144 w 2013 r.), powierzchnia użytkowa

mieszkań (od 139.826 m² w 2011 r. poprzez 140.709 m² w 2012 r. do 141.696 m² w 2013 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na jedną osobę w gminie (od 27,10 m² poprzez 27,26 m² do 27,69 m²). Nieznacznym wahaniom ulegała natomiast przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (ze 105,37 m² poprzez 105,32 m² do 105,59 m²).

Liczba mieszkań będących w zasobach gminy (mieszkań komunalnych) utrzymywała się na podobnym poziomie, choć ulegała niewielkim wahaniom (z 58 w 2011 r., poprzez 60 w 2012 r. do 58 w 2013 r.); podobnie liczba izb (ze 174 w 2011 r., poprzez 180 w 2012 r. do 174 w 2013 r.), powierzchnia użytkowa mieszkań (z 2.908 m² w 2011 r., poprzez 2.989 m² w 2012 r. do 2.908 m² w 2013 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania (z 50,14 m² w 2011 r., poprzez 49,82 m² w 2012 r. do 50,14 m² w 2013 r.) i ta przypadająca na jedną osobę (z 15,72 m² w 2011 r., poprzez 16,24 m² w 2012 r. do 15,72 m² w 2013 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba mieszkań w gminie ogółem	1.327	1.336	1.342
liczba izb w mieszkaniach w gminie	6.073	6.111	6.144
łącna powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (w m ²)	139.826	140.709	141.696
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie (w m ²)	105,37	105,32	105,59
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w gminie na 1 osobę (w m ²)	27,10	27,26	27,69
liczba mieszkań komunalnych	58	60	58
liczba izb w mieszkaniach komunalnych	174	180	174
łącna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	2.908	2.989	2.908
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania komunalnego (w m ²)	50,14	49,82	50,14
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	185	184	185
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania komunalnego na 1 osobę (w m ²)	15,72	16,24	15,72

Dane Głównego Urzędu Statystycznego oraz Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 oddano w gminie do użytkowania w sumie 24 nowe mieszkania (4 w 2011 r., 9 w 2012 r., 11 w 2013 r.), wśród których były 4 mieszkania komunalne w 2012 r. Oddano do użytkowania także 54 nowe budynki niemieszkalne (11 w 2011 r., 21 w 2012 r., 22 w 2013 r.).

Szczegółowe dane na temat nowych mieszkań i budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania, liczby izb w nowych mieszkaniach oraz powierzchni użytkowej nowych mieszkań i budynków niemieszkalnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	4	9	11
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	25	38	64
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	603	883	1.780
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	11	21	22
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	1.549	3.968	3.202

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę, a realizowana przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	47	42	39
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	493	446	428
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	60.628	53.867	55.258

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, sukcesywnie malała (47 w 2011 r., 42 w 2012 r., 39 w 2013 r.). Wahaniom ulegała natomiast wysokość kwot przeznaczonych na ten cel (z 60.628 zł w 2011 r. poprzez 53.867 zł w 2012 r. do 55.258 zł w 2013 r.).

7. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, kształcenie, nauka, zdobywanie wiedzy i umiejętności, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka, jako proces trwający od dzieciństwa. Umożliwia podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego.

Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży

mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2012/2013 w gminie Pogorzela funkcjonowało 5 placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 1 przedszkole (z 4 czterema oddziałami przedszkolnymi w Głuchowie, Kromolicach, Bułakowie i Wziąchowie), 2 szkoły podstawowe (z dwiema szkołami filialnymi w Bułakowie i Wziąchowie), 1 szkoła gimnazjalna i 1 szkoła ponadgminazjalna. Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2012/2013

nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli, ul. Rynek 19, 63-860 Pogorzela	153	8
Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział w Bułakowie, Bułaków 58, 63-860 Pogorzela		
Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział w Głuchowie, Głuchów 83, 63-860 Pogorzela		
Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział w Kromolicach, Kromolice 1, 63-860 Pogorzela		
Przedszkole Samorządowe „Raj Psotników” w Pogorzeli Oddział we Wziąchowie, Wziąchów 26, 63-860 Pogorzela		
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli, ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela	395	40
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza Filia w Bułakowie, Bułaków 58, 63-860 Pogorzela		
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza Filia we Wziąchowie, Wziąchów 26, 63-860 Pogorzela		
Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Kromolicach, Kromolice 1, 63-860 Pogorzela		
Gimnazjum w Pogorzeli, ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela	168	21
Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli, ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela	474 (164 młodzież, 310 dorośli)	25

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

8. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Główną instytucją kultury w gminie Pogorzela jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, ogólnodostępna placówka zajmująca się animowaniem i promowaniem kultury, wspieraniem lokalnych artystów oraz organizowaniem imprez środowiskowych.

W MGOK-u prowadzone są stałe zajęcia z tańca, śpiewu, plastyki i fotografii, zajęcia instrumentalne oraz zajęcia wokalne dla solistów. Dla najmłodszych mieszkańców gminy przeznaczony jest program edukacyjny „Mała Wszechnica Kultury” przygotowujący dzieci do aktywnego życia kulturalnego. Przy ośrodku prężnie rozwija się amatorski ruch artystyczny, działają liczne zespoły: taneczne, teatralne oraz zespół wokalny – JAWOR. W ramach Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury funkcjonują także: Dyskusyjny Klub Poniedziałkowy „Nie lubię poniedziałków”, Młodzieżowa Rada Kultury oraz Klub modelarstwa lotniczego i kosmicznego.

Rozwojowi życia kulturalnego mieszkańców gminy Pogorzela sprzyja infrastruktura Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, na którą składają się: sala widowiskowa ze sceną na około 220 miejsc, sala multimedialna i plastyczna, Klub Seniora, siłownia, pracownia modelarska oraz garderoby.

Świadectwem działalności MGOK-u są liczne imprezy lokalne, koncerty, konkursy i spektakle. Do najważniejszych należą:

- Dni Pogorzeli – coroczne Dni Miasta, podczas których odbywają się koncerty, kiermasze, a atrakcją dla najmłodszych jest wesołe miasteczko;
- Dożynki Gminne – cykliczna uroczystość, na której prezentują się zespoły folklorystyczne i taneczne, przygotowywane są programy dla dzieci, zawody sportowe i zabawy taneczne;
- Majowy Piknik z Kulturą – impreza rodzinna z konkursami, zabawami i koncertami zespołów działających przy MGOK-u w Pogorzeli oraz występami dzieci z pogorzelskich placówek oświatowych;
- Pogorzelskie Smaki – coroczne wydarzenie kulinarne promujące region, miasto i gminę, organizowane przy współudziale miejscowych Kół Gospodyń Wiejskich;
- Święto Sera Smażonego – festyn, na którym można spróbować wielu rodzajów sera, zwłaszcza produktu lokalnego, czyli sera smażonego. Długoletnią tradycję jego wyrabiania w tym regionie Wielkopolski podkreśla legenda związana z powstaniem tego lokalnego przysmaku. W planach gminy Pogorzela jest utworzenie izby regionalnej w starym budynku mleczarni, z ekspozycją zabytkowych przedmiotów służących do przetwarzania mleka i produkcji sera, a także promocja smażonego sera jako produktu regionalnego gminy Pogorzela;
- Pogo Stacja – cykliczna impreza, na której występują artyści muzyczni, kabaretowi oraz odbywają się spotkania, wystawy i recitale;
- Kino Orange – seanse filmowe w największym kinie objazdowym w Polsce.

Działalność kulturalną w gminie prowadzi również Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pogorzela, która stanowi ważny element wspierania kultury i edukacji, propaguje książkę i czytelnictwo. Z jej bogatych zbiorów korzystają wszystkie szkoły z terenu gminy. Biblioteka posiada również liczne zbiory audiowizualne, umożliwia korzystanie z komputerów, Internetu, a także jest organizatorem corocznych obchodów Dni Książki, wystaw książek i prac plastycznych oraz spotkań literackich.

W prawie każdej wsi sołectkiej funkcjonują Świetlice Wiejskie: w Elżbietkowie, Gumienicach, Głuchowie, Ochli, Wziąchowie, Kromolicach, Małgowie, Bułakowie i Kaczagórcie oraz Domy Strażaka dysponujące salami z zapleczem sanitarnym i kuchennym. Ponadto na terenie gminy jest Muzeum w Głuchowie, które gromadzi zabytkowe narzędzia z zakresu tradycyjnego wyrobu serowarskiego oraz hodowli bydła mlecznego.

Dane adresowe funkcjonujących na terenie gminy gminie placówek kultury przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Placówki kulturalne w gminie w 2013 roku

nazwa placówki	adres
Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli	Pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy	Pl. Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
Muzeum w Głuchowie	Głuchów, 63-860 Pogorzela

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

9. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Pogorzela funkcjonują: 1 niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, 1 niepubliczny zespół pielęgniarek i położnych, 2 prywatne praktyki lekarskie, 1 poradnia ginekologiczno-położnicza, 1 gabinet stomatologiczny oraz działają 2 apteki. Wykaz tych placówek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Zakłady opieki zdrowotnej i apteki w gminie w 2013 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Poradnia Medycyny Rodzinnej	ul. Gostyńska 6, 63-860 Pogorzela
NZPOZ Zespół Pielęgniarek i Położnych „Tętno”	ul. Gostyńska 6, 63-860 Pogorzela
Poradnia ginekologiczno-położnicza	ul. Rynek 5, 63-860 Pogorzela
Gabinet ginekologiczny NZOZ Centrum Medyczne Krob-Med	ul. Gostyńska 6 63-860 Pogorzela
Gabinet Lekarski Roman Błażejczak lek. chirurg	ul. Rynek 23, 63-860 Pogorzela
Gabinet Stomatologiczny lek. stomatolog Maria Bródka	ul. Parkowa 1, 63-860 Pogorzela
Apteka św. Jadwigi	ul. Kotkowiaka 5, 63-860 Pogorzela
Apteka Livia	ul. Elizy Orzeszkowej 9, 63-860 Pogorzela

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

Dla poznania sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy ważna jest analiza danych będących w posiadaniu zakładów opieki zdrowotnej i indywidualnych praktyk lekarskich działających na jej terenie.

W związku z brakiem informacji w tym zakresie z niektórych placówek służby zdrowia w gminie, w poniższej tabeli przedstawiono dane za 2013 rok uzyskane z Niepublicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Sp. z o.o., s.k. w Pogorzeli, przy założeniu, że reprezentują one średnią gminną.

Tabela 14. Schorzenia dzieci i młodzieży w wieku 0-18 lat z gminy w 2013 roku

rodzaj schorzenia	liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
nowotwory	0
niedokrwistości	1
choroby tarczycy	3
cukrzyca	2
niedożywienie	0
otyłość	0
zaburzenia odżywiania	0
upośledzenie umysłowe	1
padaczka	4
dziecięce porażenie mózgowe	2
zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	0
choroba nadciśnieniowa	0
alergia – dychawica oskrzelowa	16
alergie pokarmowe	0
alergie skórne	0

zniekształcenia kręgosłupa		3
choroby układu moczowego		0
wady rozwojowe układu nerwowego		0
wady rozwojowe układu krążenia		1
wady rozwojowe narządów płciowych		0
wady rozwojowe – aberracje chromosomowe		0
wady rozwojowe – inne		0
zaburzenia rozwoju		0
w tym:	zaburzenia rozwoju fizycznego	0
	zaburzenia rozwoju psychomotorycznego	0
trwale uszkodzenia narządu ruchu		0
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		0

Dane: Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pogorzeli.

Tabela 15. Schorzenia ludności gminy w wieku 19 lat i więcej w 2013 roku

rodzaj schorzenia		liczba osób, u których stwierdzono schorzenie
gruźlica		0
nowotwory		13
choroby tarczycy		43
cukrzyca		144
niedokrwistość		3
choroby obwodowego układu nerwowego		34
choroby układu krążenia		549
w tym:	przewlekła choroba reumatyczna	0
	choroba nadciśnieniowa	424
	choroby naczyń mózgowych	11
	niedokrwienna choroba serca (w tym przebyty zawał serca)	67
przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa		38
przewlekłe choroby układu trawiennego		48
choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej		94
inne schorzenia wymagające opieki czynnej		0

Dane: Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Poradnia Medycyny Rodzinnej w Pogorzeli.

W 2013 roku u największej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym będących pod opieką Niepublicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Sp. z o.o., s.k. stwierdzono dychawicę oskrzelową (16 osób), padaczkę (4 osoby), choroby tarczycy (3 osoby) oraz zniekształcenia kręgosłupa (3 osoby). Dorośli z kolei najczęściej zmagali się z chorobami układu krążenia (549 osób), cukrzycą (144 osoby) oraz chorobami układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (94 osoby).

Ważną rolę w utrzymaniu dobrego stanu zdrowia pełni profilaktyka. Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej Asklepios Sp. z o.o., s.k. w Pogorzeli nie przedstawił danych dotyczących porad profilaktycznych lekarza rodzinnego, wizyt profilaktycznych pielęgniarek i położnych oraz profilaktycznych badań lekarskich zgodnie z programem badań profilaktycznych.

10. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również na jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służą istniejące na jej terenie obiekty rekreacyjno-sportowe. Należą do nich m.in. kompleks boisk sportowych „ORLIK 2012” mieszczący się przy Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza i Gimnazjum w Pogorzeli, oddany do użytku w marcu 2012 roku w ramach programu „Moje boisko ORLIK 2012”, a także dwie przyszkolne sale sportowe oraz boiska i place zabaw w poszczególnych miejscowościach.

W gminie funkcjonują także kluby i sekcje sportowe, jak: LZS „LEW” Pogorzela, w ramach którego działa sekcja piłki nożnej, Uczniowski Klub Sportowy Olimpijczyk działający przy ZSOiZ w Pogorzeli, Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum w Pogorzeli oraz Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Św. Michał” w Pogorzeli. Wykaz obiektów sportowo-rekreacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Obiekty sportowo-rekreacyjne w gminie w 2013 roku

nazwa obiektu	adres
Kompleks sportowy „Moje Boisko ORLIK 2012”	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę nożną LZS w Pogorzeli	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela
Boisko przy ZSOiZ w Pogorzeli	ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę nożną i siatkową w Bułakowie	Bułaków, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę nożną i siatkówkę plażową w Głuchowie	Głuchów, 63-860 Pogorzela
Boisko w Gumienicach	Gumienice, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę nożną i siatkówkę w Kaczagórcie	Kaczagórka, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę siatkową w Łukaszewie	Łukaszew, 63-860 Pogorzela
Boisko do gry w piłkę nożną w Kromolicach	Kromolice, 63-860 Pogorzela

Boisko do gry w piłkę nożną w Magłowie	Magłów, 63-860 Pogorzela
Sala sportowa przy Szkole Podstawowej w Pogorzeli	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela
Sala sportowa przy ZSOiZ w Pogorzeli	ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela
Siłownia w Parku Miejskim w Pogorzeli	ul. Parkowa, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Elżbietkowie	Elżbietków, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Pogorzeli	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Kromolicach	Kromolice, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Bułakowie	Bułaków, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Małgowie	Małgów, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Głuchowie	Głuchów, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Gumienicach	Gumienice, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Kaczagórcze	Kaczagórka, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Łukaszewie	Łukaszew, 63-860 Pogorzela
Plac zabaw w Wziąchowie	Wziąchów, 63-860 Pogorzela
Strzelnica Kurkowego Bractwa Strzeleckiego	ul. Wiosny Ludów 17, 63-860 Pogorzela

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

Ogromną popularnością wśród mieszkańców gminy cieszą się cykliczne imprezy sportowe i rekreacyjne, wśród których należy wymienić:

- Letni Turniej Piłki Nożnej, organizowany przez Burmistrza Pogorzeli, Zarząd LZS „LEW” Pogorzela i UKS „Olimpijczyk”,
- Bieg Świętego Michała Archaniola w Pogorzeli, organizowany przez ZSOiZ w Pogorzeli we współpracy z innymi podmiotami,
- Turniej Tenisa Stołowego OSP organizowany przez OSP w Pogorzeli,
- Dni Konia w Głuchowie, cykliczna impreza, nawiązująca charakterem do zawodów sportowych zaprzęgów konnych.

11. TURYSTYKA

Gmina Pogorzela położona jest na terenie makroregionu Niziny Południowowielkopolskiej, w środkowej części mezoregionu Wysoczyzny Kaliskiej, zwanej Równiną Koźmińską, w obszarze źródłowym strumieni Rdęca i Pogona. Mimo że gmina nie ma charakteru typowo turystycznego, jest atrakcyjnym miejscem do uprawiania rekreacji i turystyki, zwłaszcza konnej, rowerowej i pieszej. Dużą część jej obszaru zajmują zróżnicowane i atrakcyjne turystycznie lasy (17,3%). W drzewostanie obok sosny bardzo często występuje dąb, brzoza, świerk, olcha i inne. Położone z dala od miast kompleksy leśne zapewniają obfitość jagód i grzybów oraz czyste powietrze, ciszę i spokój.

Przez najciekawsze pod względem przyrodniczym i krajobrazowym tereny gminy poprowadzono w 2013 r. dwa szlaki rowerowe. Pierwszy z nich oznaczony kolorem pomarańczowym o długości 16,5 km biegnie przez miejscowości Pogorzela, Głuchów, Gumienice, Dobrapomoc i Elżbietków. Druga trasa oznaczona kolorem zielonym o długości 19,5 km prowadzi przez miejscowości Pogorzela, Głuchów, Małgów, Bułaków i Międzyborze.

Do miejsc wartych odwiedzenia w gminie Pogorzela należą również obiekty zabytkowe o historycznym znaczeniu:

- Wiatrak-paltrak obrotowy młyn motorowy z 1873 r. – Gumienice,
- Zespół pałacowy z 1800 r. wraz z parkiem – Kromolice,
- Dom robotników folwarcznych powstały ok. 1860 r. – Kromolice,
- Spichlerz folwarczny zbudowany ok. 1850 r. – Kromolice,
- Założenie urbanistyczne i zespół budowlany z początku XV wieku – Pogorzela,
- Kościół parafialny p.w. św. Michała Archanioła powstały w latach 1778-1781 wraz z zabytkowym cmentarzem, plebanią i ogrodem – Pogorzela,
- Kościół ewangelicki z 1861 r. wraz z zabytkową pastorówką, obecnie nieużytkowany – Pogorzela,
- Zespół pałacowy Tyszkiewiczów z XVIII/XIX wieku wraz parkiem – Pogorzela,
- Ratusz w Rynku – Pogorzela,
- Cmentarz z grobami powstańców wielkopolskich.

Ponadto na terenie gminy Pogorzela funkcjonują dwa obiekty rekreacyjne, będące doskonałym miejscem do urządzania imprez plenerowych i pikników dla mieszkańców gminy, są to: Grzybek w Głuchowie (wiata grillowa) i okazały Wigwam Grandel w pobliżu leśniczówki Międzyborze, wybudowany przez Nadleśnictwo Piaski.

Baza noclegowa i gastronomiczna gminy jest słabo rozwinięta, obejmuje 2 obiekty zbiorowego zakwaterowania i 2 obiekty gastronomiczne. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Obiekty noclegowe i gastronomiczne w gminie w 2013 roku

nazwa obiektu	adres
Gospodarstwo agroturystyczne	Ochla 11, 63-860 Pogorzela
U Tomasa Pokoje gościnne	Głuchów 34, 63-860 Pogorzela
Restauracja „Mila”	ul. Plac Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela
Pizzeria-Pub „Palermo”	ul. Krotoszyńska 2, 63-860 Pogorzela

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

12. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Posterunku Policji w Borku Wielkopolskim, w 2013 roku w gminie Pogorzela odnotowano ogółem 29 przestępstw, których dopuściło się 27 osób dorosłych i 2 osoby nieletnie. Wśród odnotowanych czynów dominowały przestępstwa polegające na kierowaniu pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości (10 przypadków), niestosowaniu się do wyroku sądowego (7) oraz kierowaniu pojazdem innym niż mechaniczny w stanie nietrzeźwości (4).

Tabela 18. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2013 roku

odnotowane przestępstwa	liczba przestępstw
kradzież	1
kradzież z włamaniem	1
uszkodzenie mienia	1
przywłaszczenie mienia	1
oszustwo	1
rozbój	1
wręczenie korzyści majątkowej	1
kierowanie pojazdem mechanicznym w stanie nietrzeźwości	10
kierowanie pojazdem innym niż mechaniczny w stanie nietrzeźwości	4
wypadek drogowy	1
niestosowanie się do wyroku sądowego	7

Dane Posterunku Policji w Borku Wielkopolskim.

Z informacji przedstawionych przez Posterunek Policji w Borku Wielkopolskim wynika, że bardzo częstą przyczyną zachowań prowadzących do wzrostu przestępczości jest alkohol.

W 2013 roku odnotowano ogółem 56 przestępstw i wykroczeń spowodowanych przez osoby będące w stanie nietrzeźwym. Najczęściej interweniowano w przypadkach: kierowania

pojazdem pod wpływem alkoholu, zakłócania porządku i spokoju publicznego, interwencji domowych i publicznych oraz kradzieży alkoholu.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o kuratorach sądowych, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Działania pomocowe realizowane przez kuratorów wynikają ze wskazań sądu opartych na art. 100 Kodeksu rodzinnego. Pomoc ta ma charakter niematerialny i dotyczy umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

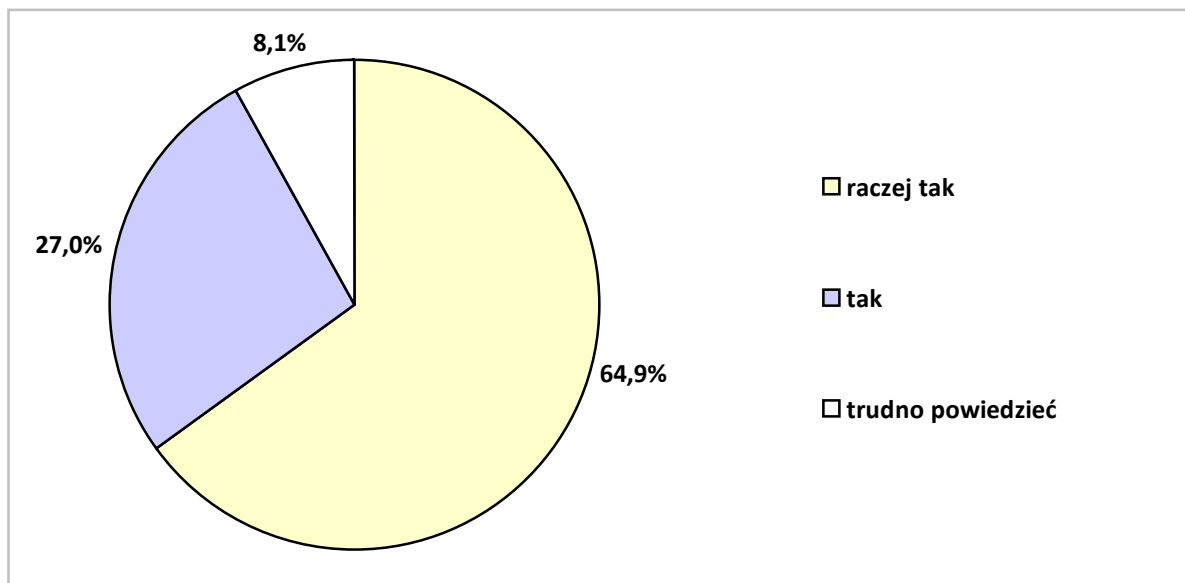
Według danych III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Sądzie Rejonowym w Lesznie z siedzibą w Gostyniu, w 2013 roku kuratorzy prowadzili w stosunku do mieszkańców gminy Pogorzela:

- nadzory z tytułu karania sądowego – 15 spraw wobec 13 osób,
- nadzory z tytułu leczenia odwykowego – 5 spraw wobec 5 osób,
- nadzory z tytułu ograniczenia władzy rodzicielskiej – 4 sprawy wobec 11 dzieci i 6 rodziców,
- nadzory nad nieletnimi z tytułu popełnienia czynu zabronionego – 1 sprawa wobec 1 osoby.

Dla dokonania diagnozy stanu bezpieczeństwa publicznego w gminie istotne jest również poznanie opinii mieszkańców gminy na temat ich subiektywnego poczucia bezpieczeństwa. Opinie te zostały zebrane w ramach przeprowadzonego na potrzeby opracowania niniejszej Strategii badania ankietowym.

W ankiecie znalazło się pytanie „Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?”, przy czym badaniem objęto zarówno losowo wybranych mieszkańców gminy, jak i osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (przedstawiciele władz gminy, placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, Kościoła, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, pracowników Urzędu Miejskiego). Uzyskano 37 anonimowych odpowiedzi, których rozkład prezentuje poniższy wykres.

Wykres 1. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 91,9%) stwierdziła, że czuje się w miejscu zamieszkania raczej bezpiecznie (64,9%) lub bezpiecznie (27%). Nikt spośród respondentów nie stwierdził, że w miejscu zamieszkania nie czuje się bezpiecznie, przy czym 8,1% respondentów nie potrafiło odpowiedzieć na zadane pytanie.

13. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Pogorzela wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, przeciwdziałaniu przemocy, wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z końcem 2013 roku kadre MGOPS-u stanowiło 8 osób, w tym kierownik, główna księgowa, 2 pracowników socjalnych, 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze i 2 innych pracowników. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 19. Stan zatrudnienia w MGOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	–
główna księgowa	0,25	0,75
pracownicy socjalni	2	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	2	–
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–
pozostali pracownicy	2	–

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2013 roku wymóg ten nie był spełniony w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pogorzeli, bowiem na 1 pracownika socjalnego przypadało 2.559 mieszkańców. Powinno być o jednego pracownika socjalnego więcej. Taka jest propozycja w zakresie rozwoju zasobów kadrowych MGOPS-u.

Tabela 20. Wykształcenie kadry MGOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2013 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	–	–	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	1	2	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	–

osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej	2
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny	2
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny	–

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Z końcem 2013 roku żaden z pracowników MGOPS-u nie posiadał wykształcenia wyższego. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymowało się 3 pracowników, w tym kierownik i 2 pracowników socjalnych. Dodatkowo kierownik miał ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Po dwie osoby z kadry były zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MGOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe, które w analizowanym okresie było początkowo ustalone na poziomie 477 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 351 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługiwały, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 504 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł.

Od października 2012 roku zmieniło się kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej, które zostało ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Podwyższone zostało również kryterium dochodowe stosowane przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, które przysługują, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 539 zł, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekracza 623 zł.

W wykonywaniu zadań MGOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MGOPS na realizację zadań w latach 2011-2013.

Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2011-2013

wielkość wydatków	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ogółem	1.836.156,00 zł	1.822.635,00 zł	1.737.028,00 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	405.945,00 zł	407.910,00 zł	437.195,00 zł
w tym na świadczenia rodzinne	1.430.211,00 zł	1.414.725,00 zł	1.299.833,40 zł
na zadania własne gminy	282,845,00 zł	287.495,00 zł	286.701,00 zł
na zadania zlecone gminie	1.553.311,00 zł	1.535.140,00 zł	1.450.327,00 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy systematycznie spadała. Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych. W ich ramach największe sumy wydatkowano na realizację świadczeń rodzinnych. Mniej środków przeznaczano natomiast na realizację zadań własnych. Wśród nich wydatkowano środki na świadczenia pomocy społecznej, w tym na przyznawanie świadczeń w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, posiłku (głównie na dożywianie dzieci), zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2011-2013.

Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	264	250	247
liczba rodzin	147	138	137
liczba osób w rodzinach	531	488	450
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	10,3%	9,5%	8,8%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2011-2013 systematycznie spadała (264 w 2011 r., 250 w 2012 r., 247 w 2013 r.). Zmniejszył się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (10,3% w 2011 r., 9,5% w 2012 r., 8,8% w 2013 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2013 roku.

Tabela 23. Struktura wiekowa odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2013 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-16 lat	168
17-21 lat	38
22-30 lat	46
31-40 lat	68
41-50 lat	52
51-60 lat	50
61-70 lat	21
71 lat i więcej	8

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Tabela 24. Struktura beneficjentów pomocy społecznej w gminie ze względu na aktywność zawodową w 2013 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 roku życia według decyzji administracyjnych
pracuje	46
pracuje dorywczo	15
nie pracuje	43
studiuje	7
uczy się	61
na rencie	8
na emeryturze	29
na zasiłku dla bezrobotnych	3
bezrobotny bez prawa do zasiłku	62

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MGOPS pomocą społeczną w 2013 roku wykazała, że największą grupę stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (168 osób). Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku 31-40 lat (68 osób), 41-50 lat (52 osoby) i 51-60 lat (50 osób). Ci z najmłodszych, którzy bezpośrednio

korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach (świadczonego w ramach programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”).

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2013 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (62 osoby), uczące się (61 osób), pracujące (46 osób) oraz osoby niepracujące (43 osoby).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w 2013 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny ubogie i dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2011-2013

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
ubóstwo	78	86	93	282	298	312
bezdomność	1	1	2	7	7	2
potrzeba ochrony macierzyństwa	39	37	31	231	208	174
bezrobocie	60	55	62	211	177	189
niepełnosprawność	40	39	37	132	120	122
długotrwała lub ciężka choroba	73	58	68	227	172	213
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	39	57	53	171	250	217
przemoc w rodzinie	–	1	1	–	3	1
alkoholizm	14	14	14	35	32	29
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	1	3	10	1	3
zdarzenie losowe	3	–	–	11	–	–

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było ubóstwo. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS-u z tego powodu rosła z roku na rok (z 282 w 2011 r. do 312 w 2013 r.).

Ważnymi powodami udzielania pomocy były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem wahała się: ze 171 w 2011 roku poprzez 250 w 2012 r. do 217 w 2013 r.) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (liczba osób w rodzinach objętych wsparciem spadała: z 231 w 2011 r. do 174 w 2013 r.).

Istotną przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było również bezrobocie. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS-u z tego powodu wahała się (z 211 w 2011 roku poprzez 177 w 2012 r. do 189 w 2013 r.).

Kolejne powody świadczenia pomocy społecznej w gminie stanowiły także problemy długotrwałej lub ciężkiej choroby i niepełnosprawności. Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem MGOPS-u z tych powodów wahała się (długotrwała lub ciężka choroba: z 227 w 2011 r., poprzez 172 w 2012 r., do 213 w 2013 r., niepełnosprawność: ze 132 w 2011 r., poprzez 120 w 2012 r., do 122 w 2013 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez MGOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2011-2013 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MGOPS w latach 2011-2013

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.	2011 r.	2012 r.	2013 r.
pieniężna	133	130	127	86	78	76	237	220	196
rzeczowa	131	120	120	61	60	61	295	268	254
praca socjalna	X	X	X	138	93	116	466	325	387
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	–	–	–	–	–	–
schronienie	–	1	3	–	1	3	–	1	3
usługi opiekuńcze	13	9	10	11	8	9	17	12	18
specjalistyczne usługi opiekuńcze	–	–	–	–	–	–	–	–	–
pomoc w formie posiłku bez wywiadu środowiskowego	23	21	14	9	10	9	53	57	48
skierowanie do domu pomocy społecznej	1	1	1	X	X	X	X	X	X

odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	5	5	5	X	X	X	X	X	X
--	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była praca socjalna świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Działania te miały na celu poprawę funkcjonowania osób i ich rodzin w środowisku społecznym.

W pracy socjalnej wykorzystano metody i techniki stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej samostanowienia. Liczba osób w rodzinach objętych przez Ośrodek pracą socjalną ulegała wahaniom (466 w 2011 r., 325 w 2012 r., 387 w 2013 r.).

Istotnym rodzajem wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych i zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych. Liczba osób w rodzinach objętych tym rodzajem pomocy spadała z roku na rok (z 237 w 2011 r. do 196 w 2013 r.).

Kolejną formą wsparcia była pomoc rzeczowa. Przede wszystkim była ona realizowana poprzez świadczenie posiłku w ramach Wieloletniego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, z którego korzystały dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjum oraz w szkołach ponadgimnazjalnych.

Posiłek przyznawano także osobom potrzebującym bez przeprowadzania wywiadu środowiskowego. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia rzeczowego w analizowanym okresie ulegała wahaniom (z 466 w 2011 r., poprzez 325 w 2012 r., do 387 w 2013 r.).

Ponadto w ramach wsparcia rzeczowego Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli przekazywał też najbardziej potrzebującym mieszkańcom odzież, meble i przedmioty codziennego użytku, otrzymane od darczyńców. Pomoc kierowano do wszystkich wsi z terenu gminy, a dystrybucją zajmowały się rady sołeckie. Oprócz tego w Ośrodku istnieje możliwość nieodpłatnego przekazania czystej, niezniszczonej odzieży, która trafia do osób potrzebujących. W MGOPS-ie działa także wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, który jest udostępniany osobom niepełnosprawnym.

Usługi opiekuńcze odgrywały mniejszą rolę w ramach udzielanej przez MGOPS pomocy, liczba osób w rodzinach nimi objętych wahała się (17 w 2011 r., 12 w 2012 r., 18 w 2013 r.).

Osoby, które nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych i które tym samym wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, są kierowane przez MGOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2011-2013 do DPS-u kierowano każdego roku po jednej osobie z gminy. W analizowanym okresie gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla 5 osób każdego roku.

W ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie od 2011 roku funkcjonuje w gminie Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obsługa merytoryczna i koordynacja Zespołu Interdyscyplinarnego zalicza się do obowiązków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Poza powyżej przedstawionymi formami wsparcia Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli realizował wiele innych inicjatyw na rzecz mieszkańców gminy. MGOPS podejmował współpracę z instytucjami i organizacjami pozarządowymi, w 2013 roku m.in. z:

- Towarzystwem Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli, które prowadziło wsparcie w formie dystrybucji artykułów żywnościowych dla najuboższych rodzin z terenu gminy Pogorzela; Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zapewniał rekrutację beneficjentów, a Urząd Miejski comiesięczny transport żywności – z tej formy pomocy skorzystały 463 osoby,
- Bonifraterskim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Piaskach i Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia w Zdunach, które zapewniają bezpieczeństwo ofiarom przemocy w rodzinie – 1 osoba z temu gminy Pogorzela przebywała w Ośrodku w związku z występującą w rodzinie przemocą domową,
- Stowarzyszeniem Integracyjnym Wspólnoty „Barka” w Chudobczycach, Fundacją „Bread Of Life” w Długiej Goślinie i Ośrodkiem dla Bezdomnych w Poznaniu, działającymi na rzecz osób z problemem alkoholowym, bezdomnych, wychodzących z bezdomności i uczących się powrotu do społeczeństwa – pomoc zapewniono 2 osobom bezdomnym z terenu gminy Pogorzela,
- holenderską gminą Leudal – w ramach tej współpracy najbardziej potrzebujący mieszkańcy gminy Pogorzela otrzymali wsparcie w postaci paczek świątecznych z żywnością i środkami czystości – pomoc w tej formie otrzymały 44 rodziny i 3 osoby samotne.

W ramach realizowanych zadań Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli przyznawał także świadczenia rodzinne, do których zaliczają się: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	1.430.211 zł	1.414.725 zł	1.299.833 zł
liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne	360	347	300
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	7.641	7.117	6.219
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	33	32	26
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	253	197	120
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	257	223	180
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	366	346	310
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	471	443	390
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	812	712	538
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.621	1.418	1.152
zasiłek pielęgnacyjny	1.225	1.209	1.218
świadczenie pielęgnacyjne	212	345	290
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	57	60	52
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	12.948	12.102	10.495

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

W latach 2012-2013 wielkość wydatków przeznaczonych przez MGOPS na realizację świadczeń rodzinnych zmniejszała się z roku na rok (z 1.430.211 zł w 2011 r. do 1.299.833 zł w 2013 r.). Tym samym spadała liczba przyznanych świadczeń (z 12.948 w 2011 r. do 10.495 w 2013 r.) oraz liczba rodzin z nich korzystających (z 360 w 2011 r. do 300 w 2013 r.).

Najczęściej MGOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne MGOPS opłacił w latach 2011-2013 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe: w 2011 r. 117 (na kwotę 15.442 zł), w 2012 r. 179 (25.0574 zł), a w 2013 r. 247 (36.651 zł) oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne – w 2011 r. 54 (na kwotę 2.527 zł), w 2012 r. 105 (4.914 zł) i w 2013 r. 100 (4.950 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2011-2013 przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	64	63	59
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	771	766	719
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	221.280 zł	248.750 zł	236.616 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2011-2013 MGOPS przyznał świadczenie alimentacyjne, ulegała niewielkim spadkom (64 w 2011 r., 63 w 2012 r., 59 w 2013 r.), malała również liczba wypłaconych świadczeń (771 w 2011 r., 766 w 2012 r., 719 w 2013 r.). Wahała się natomiast wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (221.280 zł w 2011 r., 248.750 zł w 2012 r., 236.616 zł w 2013 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. Do tych, które obok Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonują w gminie Pogorzela, należą m.in. 3 świetlice środowiskowe (2 świetlice działające przy GKRPA oraz Młodzieżowa Świetlica Środowiskowa w Pogorzeli), które organizują czas wolny, prowadzą zajęcia pozalekcyjne i dożywianie dzieci.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli rozpoczął nowy etap w rozwoju systemu pomocy społecznej. Standardowe procedury przyznawania pomocy finansowej, rzeczowej i usługowej wzbogacone zostały o element organizowania społeczności lokalnej o charakterze samopomocowym. Pracownicy socjalni przejęli rolę

animatorów działań, pobudzając grupy środowiskowe do samodzielności i współpracy. Jednym z takich przedsięwzięć było zainicjowanie w czerwcu 2013 r. działalności Klubu Seniora, utworzonego na potrzeby ludzi starszych, samotnych, schorowanych i częściowo izolowanych społecznie. Początkowo spotkania odbywały się 2 lub 3 razy w tygodniu, a następnie już codziennie. Członkowie pomimo wieku i stanu zdrowia wykazywali duże zaangażowanie i inicjatywę. Rolę koordynatorek sprawowały opiekunki zatrudnione w MGOPS-ie w Pogorzeli. Od 2012 r. organizowane są przez pracowników Ośrodka (przy współpracy ze świetlicą środowiskową) Dni Seniora dla wszystkich starszych mieszkańców gminy. Poniżej zamieszczona karta zasobów przedstawia szczegółową informację na temat Klubu Seniora.

Klub Seniora

ul. Krobska 17, 63-860 Pogorzela.

Podmiot prowadzący jednostkę:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Zakres usług oferowanych przez jednostkę:

Spędzanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań, warsztaty artystyczne (rękodzieło), wyjazdy, wycieczki, spotkania z okazji Dnia Seniora, Wigilii, Dnia Kobiet itp., zajęcia plastyczne, gry, robótki.

Kategoria i liczba klientów objętych wsparciem w 2013 r.:

Osoby starsze – 25 osób.

Propozycje w zakresie rozwoju jednostki (potrzeby):

Gimnastyka rehabilitacyjna i relaksacyjna, zajęcia z psychologiem, współpraca ze świetlicami środowiskowymi i przedszkolem, biblioteka seniora, twórczość literacka seniorów.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że w Gostyniu funkcjonują: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – jednostki powiatowe, które obejmują zasięgiem działania również mieszkańców gminy Pogorzela.

W roku szkolnym 2012/2013 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu objęła różnymi formami wsparcia następującą liczbę dzieci, młodzieży oraz ich rodziców z gminy Pogorzela:

- wydanie orzeczenia do kształcenia specjalnego z uwagi na upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim – 8,

- wydanie orzeczenia do kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność ruchową – 2,
- wydanie opinii w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb edukacyjnych ucznia – 2,
- wydanie opinii w sprawie udzielenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej – 17,
- wydanie opinii w sprawie pozostawienia ucznia klasy I-III na drugi rok w tej samej klasie – 1,
- wydanie opinii w sprawie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka – 1,
- wydanie opinii w sprawie przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy – 1,
- wydanie opinii w sprawie zezwolenia na zatrudnienie młodocianego w celu przyuczenia do wykonywania określonej pracy lub nauki zawodu – 1,
- terapia rodzinna – 1,
- indywidualne zajęcia terapeutyczne – 3,
- zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju – 1,
- terapia logopedyczna – 3.

Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013 przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 29. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	2	2	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	2	2	0
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	0	0	0
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	2	2	1

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu.

W latach 2011-2013 do adopcji nie zgłoszono żadnych dzieci i żadnych nie umieszczono w rodzinie zastępczej. W latach 2011-2012 w rodzinach zastępczych

przebywało po 2 dzieci z gminy, w roku 2013 nie było takich dzieci. W analizowanym okresie żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W przypadku usamodzielnianych dzieci z gminy ich liczba utrzymywała się na zbliżonym poziomie i wynosiła kolejno: w roku 2011 – 2 dzieci, w roku 2012 – 2 dzieci, w roku 2013 – 1 dziecko.

W 2013 roku mieszkańcy gminy Pogorzela korzystali również z oferty innych jednostek wsparcia działających poza gminą. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat mieszkańców gminy objętych przez nie wsparciem przedstawia poniższa tabela.

Tabela 30. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2013 roku

nazwa i adres instytucji	kategoria klienta oraz liczba osób z gminy objętych wsparciem w 2013 r.
Dom Pomocy Społecznej w Miliczu ul. Kombatantów 1, 56-300 Milicz (gmina Milicz, powiat milicki, województwo wielkopolskie)	osoby starsze, osoby niepełnosprawne – 1 osoba
Dom Pomocy Społecznej w Zimnowodzie, Zimnowoda 17, 63-810 Zimnowoda (gmina Borek Wielkopolski, powiat gostyński, województwo wielkopolskie)	osoby starsze, osoby niepełnosprawne – 1 osoba
Dom Pomocy Społecznej w Baszkowie, Baszków 112, 63-760 Zduny (gmina Zduny, powiat krotoszyński, województwo wielkopolskie)	osoby niepełnosprawne – 1 osoba
Środowiskowy Dom Samopomocy w Gostyniu ul. Willowa 3a, 63-800 Gostyń (powiat gostyński, województwo wielkopolskie)	osoby niepełnosprawne umysłowo – 4 osoby
Bonifraterski Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Piaskach Marysin 1, 63-820 Piaski (gmina Piaski, powiat gostyński, województwo wielkopolskie)	osoby w trudnej sytuacji życiowej – 1 osoba pomoc psychologiczna – 20 osób pomoc prawna – 15 osób praca socjalna – 17 osób
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Piaskach ul. Szkolna 1, 63-820 Piaski (gmina Piaski, powiat gostyński, województwo wielkopolskie)	osoby niepełnosprawne – 4 osoby
Stowarzyszenie Integracyjne Wspólnoty Barka w Chudobczycach, Chudobczyce 27, 64-423 Chudobczyce (gmina Kwilicz, powiat międzychodzki, województwo wielkopolskie)	osoby bezdomne, osoby w trudnej sytuacji życiowej – 1 osoba
Ośrodek „New Life Center” Długa Goślina ul. Długa Goślina 1, 62-095 Murowana Goślina (gmina Murowana Goślina, powiat poznański, województwo wielkopolskie)	bezdomni mężczyźni – 1 osoba

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

14. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2013 roku w gminie Pogorzela, funkcjonowało 14 organizacji pozarządowych. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego („Program współpracy Gminy Pogorzela w 2014 roku z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”), podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę dofinansowania działalności statutowej organizacji.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat sektora pozarządowego funkcjonującego w gminie.

Tabela 31. Organizacje pozarządowe w gminie w 2013 roku

Lp.	Nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	kategoria klienta
1.	Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli, ul. Powstańców Wielkopolskich. 1, 63-860 Pogorzela	- organizowanie i dofinansowywanie wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, - zaopatrywanie w sprzęt rehabilitacyjny, - organizowanie imprez integracyjnych, rekreacyjno-kulturalnych i wycieczek, - porady i wsparcie rzeczowe	osoby niepełnosprawne
2.	Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Koło w Pogorzeli, 63-860 Pogorzela	- działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym i niepełnosprawnych, - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej, - ochrona i promocja zdrowia	emeryci, renciści, inwalidzi
3.	Miejsko-Gminny Związek Kółek i Organizacji Rolniczych w Pogorzeli	- jednoczenie sił społecznych rolników, - obrona prawa i interesów zawodowych, materialnych, socjalnych i kulturalnych rolników oraz ich rodzin, - rozwój i wzrost produktywności gospodarstw, zapewnienie opłacalności produkcji rolnej, - poprawa materialnych, socjalnych i oświatowo-kulturalnych warunków życia ludności rolniczej	rolnicy

4.	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Święty Michał” w Pogorzeli, ul. Rynek 43, 63-860 Pogorzela	- popularyzacja, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, - rozwój różnych dyscyplin sportowych,	młodzież szkolna
5.	Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” w Pogorzeli, ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela	- szkolenie i organizowanie zajęć, - uczestnictwo w zawodach, - integracja dzieci i młodzieży z terenu gminy	młodzież szkolna
6.	Ludowy Zespół Sportowy „LEW” Pogorzela, ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela	- planowanie i organizowanie życia sportowego, - angażowanie wszystkich członków do różnorodnych form aktywności ruchowej, - uczestniczenie w imprezach sportowych, - organizowanie zajęć sportowych dla członków i sympatyków, - kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości.	sportowcy-amatorzy
7.	Kurkowe Bractwo Strzeleckie w Pogorzeli, ul. Wiosny Ludów 17, 63-860 Pogorzela	- podtrzymywanie wiekowej tradycji KBS, - pielęgnowanie świadomości i poznania obowiązków obywatelskich względem RP, - ćwiczenie członków w posługiwaniu się bronią palną, - organizowanie zawodów strzeleckich wspólnie z pokrewnymi organizacjami i stowarzyszeniami, - utrzymanie we właściwym stanie strzelnicy	bracia kurkowi
8.	Stowarzyszenie „Gumienice”, Gumienice 45, 63-860 Pogorzela	- działalność na rzecz nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania, - wspieranie kultury, sztuki, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, - wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	obecni i byli mieszkańcy Gumienic
9.	Stowarzyszenie Łaciata Wieś w Pogorzeli, ul. Krotoszyńska 36, 63-860 Pogorzela	- prowadzenie wioski tematycznej	mieszkańcy gminy
10.	Stowarzyszenie Odnowy Wsi Kromolice, Kromolice 42b, 63-860 Pogorzela	- wspieranie wszechstronnego i zrównoważonego rozwoju: społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Kromolice, - aktywizacja i integracja mieszkańców wsi, - poprawa estetyki i warunków bezpieczeństwa, - działania prozdrowotne, - przeciwdziałanie bezradności i wykluczeniu społecznemu, - budowanie społeczeństwa obywatelskiego w środowisku lokalnym	mieszkańcy wsi Kromolice
11.	Stowarzyszenie Przedsiębiorców Ziemi Pogorzelskiej, ul. Gostyńska 5, 63-860 Pogorzela	- wszechstronny rozwój społeczno-gospodarczy gminy Pogorzela	mieszkańcy gminy

12.	Gminne Koło Gospodyń Wiejskich (koła w Elżbietkowie, Bułakowie, Małgowie, Głuchowie, Wziąchowie i Paradowie, Pogorzeli, Gumienicach oraz Ochli)	- kultywowanie dziedzictwa kulturowego i kulinarnego, - zachowanie tradycji, obrzędów i zwyczajów ludowych, - integracja środowisk wiejskich, - promocja gminy	mieszkańcy poszczególnych sołectw
13.	Ochotnicza Straż Pożarna koło gminne w Pogorzeli i koła wiejskie w Kromolicach, Bielawach Pogorzelskich, Elżbietkowie, Bułakowie, Głuchowie, Gumienicach, Wziąchowie, Łukaszewie, Kaczagórcie i Małgowie	- zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z Państwową Strażą Pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, - udział w akcjach ratowniczych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych, związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk, - informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi, - rozwijanie kultury fizycznej i sportu - działalność kulturalno-rozrywkowa	mieszkańcy gminy

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

W gminie Pogorzela funkcjonuje 1 parafia Kościoła rzymskokatolickiego – Parafia p.w. Św. Michała Archaniola (ul. Rynek 43, 63-860 Pogorzela). Ponadto niektóre miejscowości gminy należą do parafii mających siedziby poza gminą Pogorzela. Ich wykaz przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Parafie Kościoła rzymskokatolickiego w gminie w 2013 roku

lp.	nazwa parafii	adres
1.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Najświętszej Marii Panny Wniebowziętej	Mokronos 70, 63-720 Koźmin Wlkp.
2.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego	Wyganów 9, 63-740 Kobylin
3.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych	Wielowieś, ul. Kościelna 1, 63-700 Krotoszyn
4.	Parafia rzymskokatolicka p.w. Św. Marcina	Borzęciczki 1, 63-720 Koźmin Wlkp.

Dane Urzędu Miejskiego w Pogorzeli.

15. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy.

W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Pogorzela badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt

lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, kierowników referatów Urzędu Miejskiego w Pogorzeli, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, Kościoła) oraz mieszkańców gminy.

Do analizy przedłożono w sumie 37 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na rolniczy charakter gminy, dobrej klasy ziemie uprawne, wysokotowarową produkcję rolną i specjalistyczną hodowlę bydła mlecznego. Duże znaczenie przywiązywali również do dobrze rozwiniętej sieci placówek oświatowych, w tym kontekście dostrzeżono zwłaszcza funkcjonowanie szkoły ponadgimnazjalnej. Pytani wysoko ocenili dobre pozyskiwanie środków unijnych, dzięki którym powstają nowe inwestycje (takie jak oczyszczalnia ścieków) oraz zmienia się oblicze gminy, powstają place zabaw, ścieżki rowerowe, odnawiane są Świetlice Wiejskie, poprawia się estetyka. Ankietowani docenili także walory przyrodnicze, w tym lasy, czyste środowisko będące bazą do rozwoju ekologicznego rolnictwa oraz brak uciążliwego przemysłu. Za ważne uznali poczucie bezpieczeństwa i spokój, dobre funkcjonowanie Straży Pożarnej oraz sprawnie działającą administrację lokalną. Badani zwrócili również uwagę na organizowane na terenie gminy Święto Sera Smażonego oraz inne atrakcje kulturalne (m.in. Kino Orange). Mieszkańcy wspomnieli także o terenach inwestycyjnych, dobrej lokalizacji i rozwoju turystyczno-rekreacyjnym.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. Najczęściej wymienianą słabością był brak miejsc pracy i wynikający z tego wysoki poziom bezrobocia, prowadzący do ubożenia społeczeństwa. W tym kontekście respondenci zwracali uwagę na rolniczy charakter gminy, brak przemysłu i zbyt małą liczbę lokalnych zakładów pracy mogących dać zatrudnienie. Niedostatek miejsc pracy istotnie zmniejsza szanse na pozostanie w gminie osób młodych, ich emigracja jest zaś jedną z przyczyn starzenia się lokalnej społeczności. Kolejną bolączką, na którą ankietowani zwrócili uwagę, był niezadowalający stan lokalnej służby zdrowia, w tym niewystarczająca liczba lekarzy specjalistów. Często wymienianymi słabościami były także komunikacja autobusowa

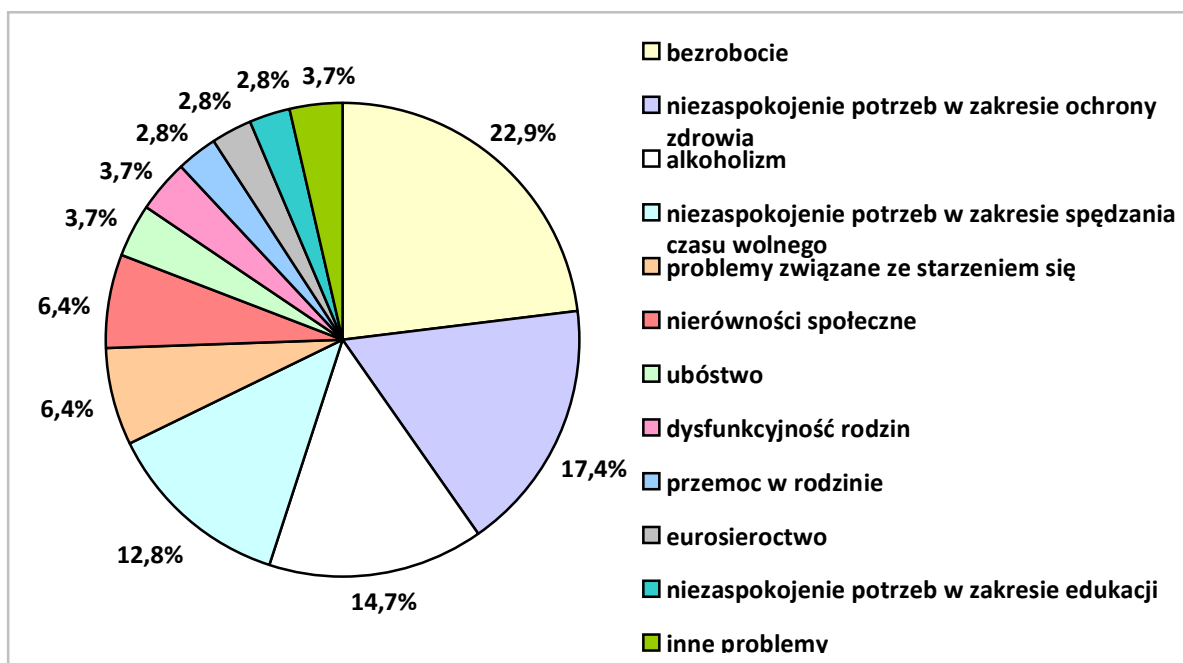
i infrastruktura gminna. W zakresie infrastruktury badani wskazywali na zły stan dróg, brak chodników, ścieżek rowerowych i zaniedbane, niebezpieczne pobocza.

Za ważne problemy respondenci uznali również ograniczoną liczbę mieszkań komunalnych i socjalnych, deficyty obiektów rozrywkowo-kulturalnych oraz słaby dostęp do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Analizując słabe strony gminy, respondenci wspominali także o zaniedbanych terenach zielonych, zanieczyszczeniu wód powierzchniowych oraz występujących na jej obszarze patologiach, szczególnie alkoholizmie. Niektórzy stwierdzili, że problemem jest również niska świadomość samorządowa mieszkańców, słaba promocja gminy, brak szerokopasmowego Internetu, obawa przed negatywnym wpływem elektrowni wiatrowych oraz brak posterunku policji.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

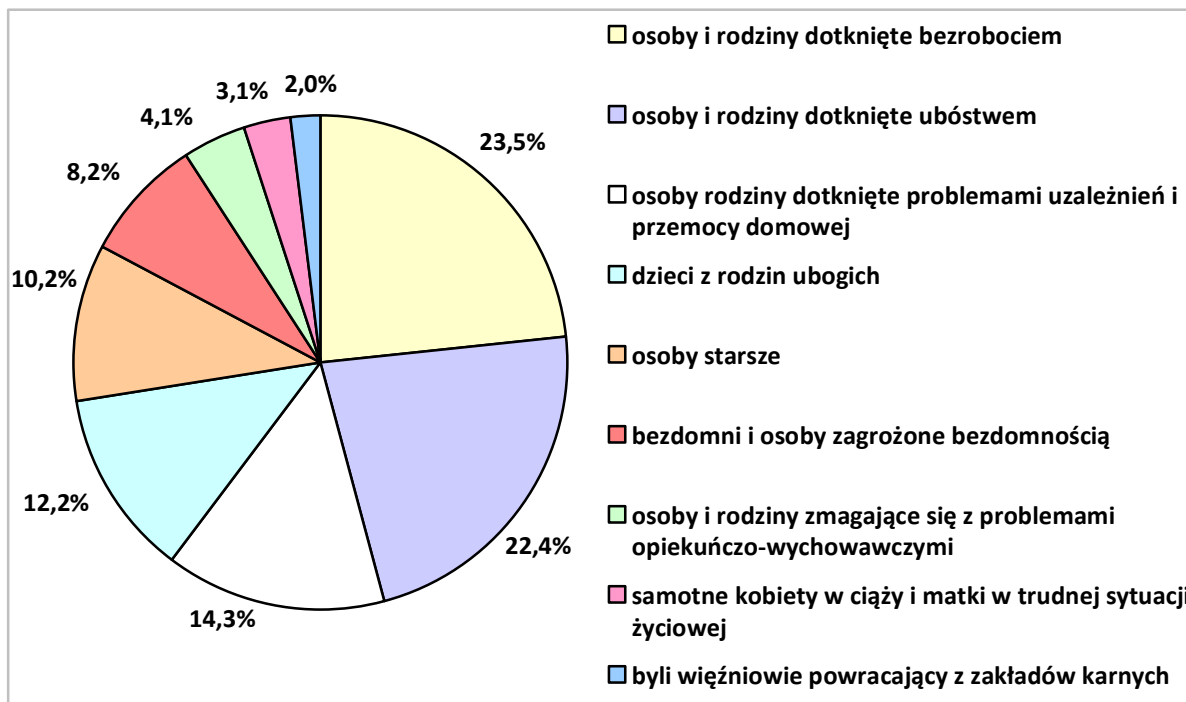

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (22,9%), niezaspokojenie potrzeb w zakresie ochrony zdrowia (17,4%), alkoholizm (14,7%) oraz niezaspokojenie potrzeb w zakresie spędzania czasu wolnego (12,8%). Szczególną uwagę zwrócili również na problemy związane ze starzeniem się i nierówności społeczne (po 6,4%), ubóstwo i dysfunkcyjność rodzin (po 3,7%) oraz przemoc w rodzinie, eurosieroctwo i niezaspokojenie potrzeb w zakresie edukacji (po 2,8%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

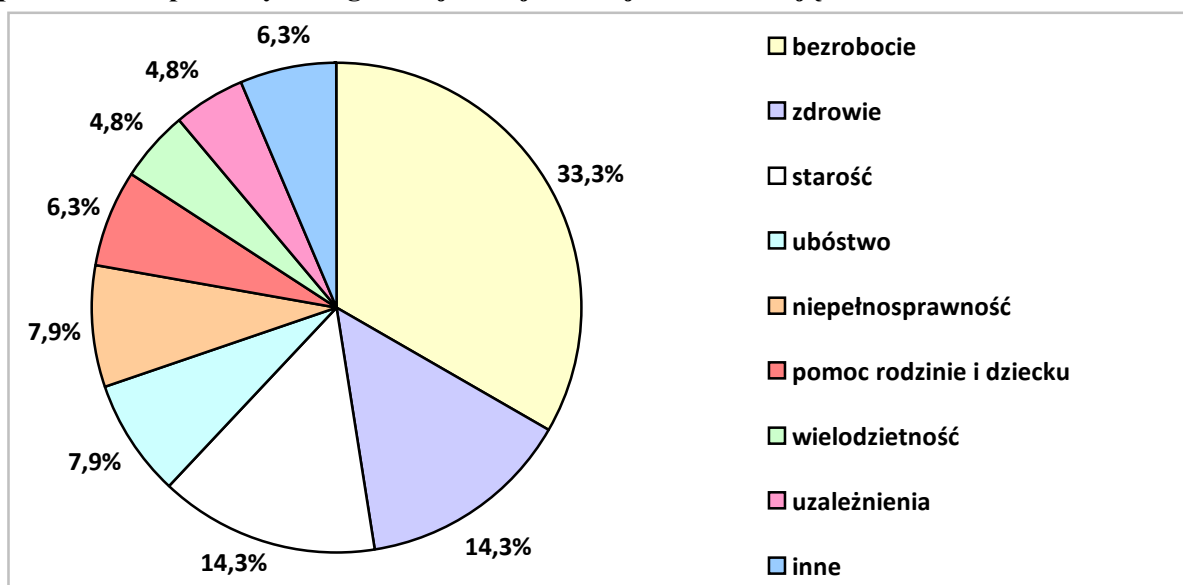

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych (23,5%) stwierdziło, że grupą, która najbardziej odczuwa skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte bezrobociem oraz osoby i rodziny dotknięte ubóstwem (22,4%). Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby i rodziny dotknięte problemem uzależnień i przemocy domowej (14,3%), dzieci z rodzin ubogich (12,2%) oraz osoby starsze (10,2%). Zdaniem respondentów z następstwami problemów społecznych w gminie zmagają się także m.in. bezdomni i osoby zagrożone bezdomnością (8,2%), osoby i rodziny zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (4,1%), samotne kobiety w ciąży i matki w trudnej sytuacji życiowej (3,1%) oraz byli więźniowie powracający z zakładów karnych (2,0%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (33,3%), zdrowie i starość (po 14,3%), ubóstwo i niepełnosprawność (po 7,9%) oraz pomoc dziecku (6,3%).

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na przeciwdziałanie bezrobociu poprzez aktywizację zawodową, organizowanie prac interwencyjnych, tworzenie nowych miejsc pracy, doradztwo zawodowe, wspieranie lokalnej przedsiębiorczości i promocję gminy.

Respondenci wskazywali również na potrzebę objęcia opieką psychologiczną i poradnictwem specjalistycznym osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Za istotne uznali także profilaktykę i leczenie uzależnień, propagowanie życia wolnego od używek oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Niektórzy ankietowani zwrócili też uwagę na rolę asystenta rodziny i potrzebę zaangażowania wolontariuszy w pomoc społeczną. Wskazano także na konieczność organizowania akcji charytatywnych na rzecz rodzin ubogich oraz poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

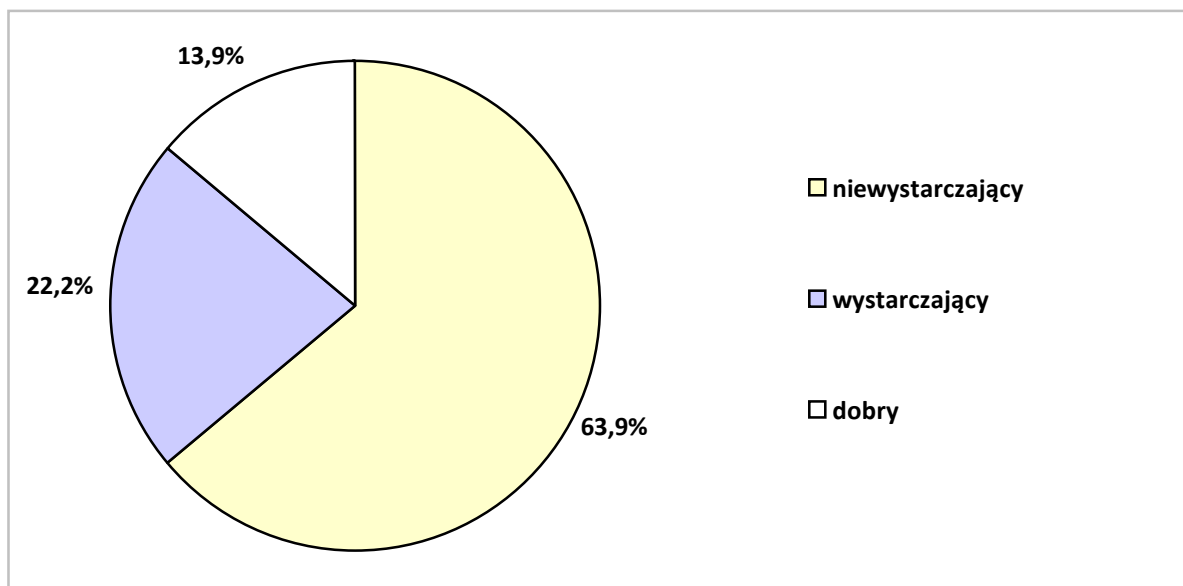
Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje oraz organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności ankietowani zaliczyli do nich: Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe i Urząd Miejski.

Ważną rolę do odegrania respondenci przypisali również policji, Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu oraz Kościołowi. Wskazano również ośrodki zdrowia, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe oraz psychologów.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

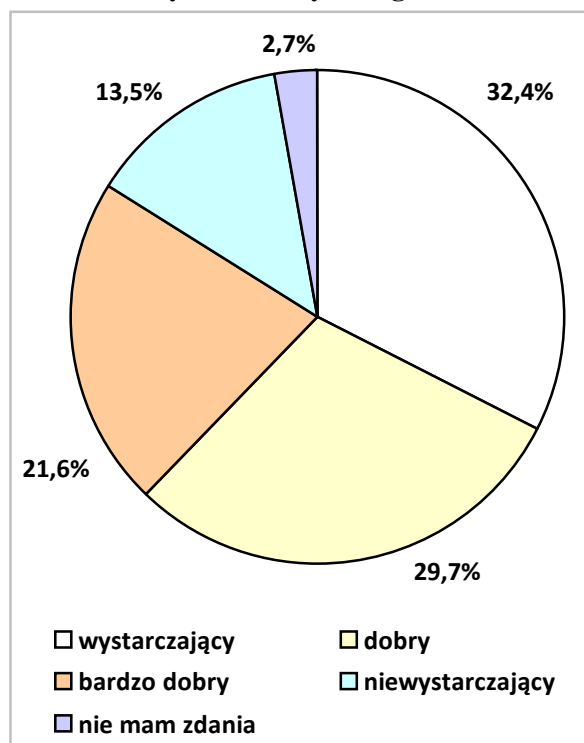
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do placówek służby zdrowia został oceniony negatywnie – aż 63,9% respondentów uznało ich dostępność w gminie za niewystarczającą. Jako wystarczającą oceniło dostępność służby zdrowia 22,2% ankietowanych mieszkańców, a za dobrą uznało ją 13,9% respondentów.

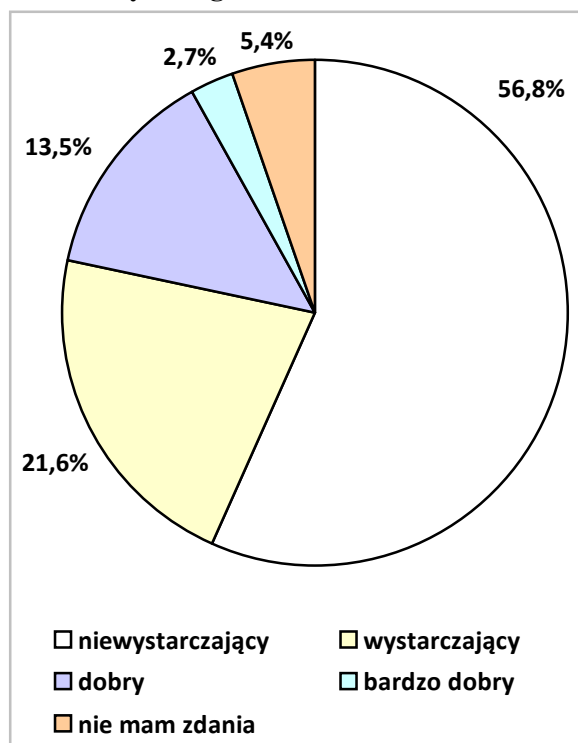
Do lekarzy, których w gminie brakuje, bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ginekologa, stomatologa, kardiologa, laryngologa, pediatrę, ortopedę, okulistę, dermatologa, onkologa i alergologa.

W dalszej kolejności respondenci wymienili: chirurga, geriatrę, internistę, neurologa, urologa, endokrynologa i rehabilitanta.

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 7. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

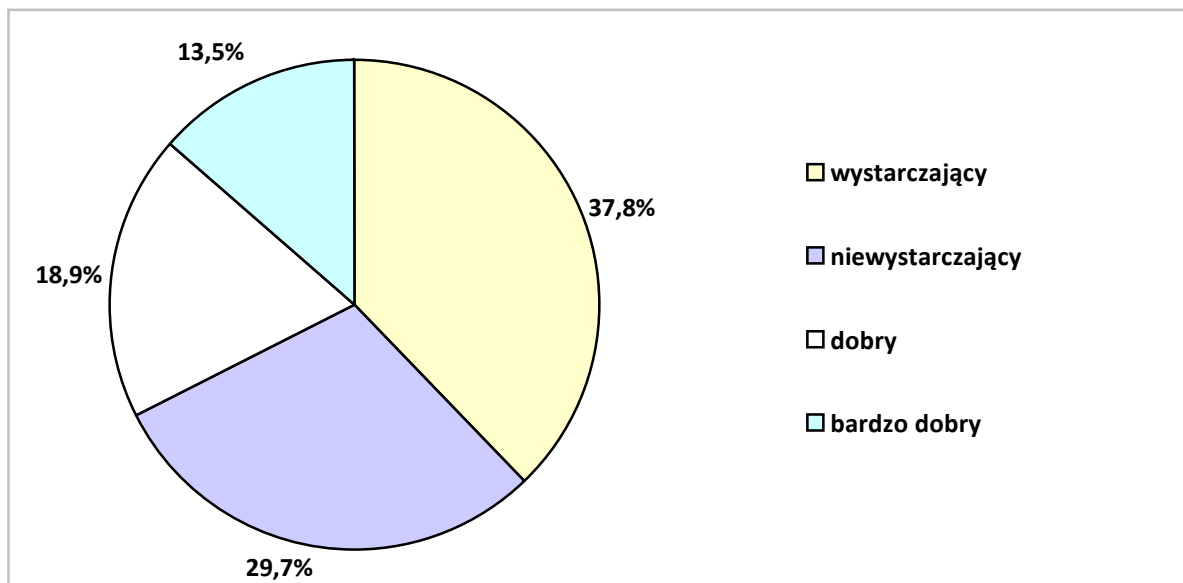
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (łącznie 83,7%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest wystarczający, dobry lub bardzo dobry. Tylko 13,5% respondentów uznała, że jest niewystarczający, a zdania w tej sprawie nie wyraziło 2,7% badanych.

Ponad połowa ankietowanych (56,8%) negatywnie oceniła dostęp do placówek kulturalnych w gminie. Za wystarczający uznało go 21,6% mieszkańców, za dobry 13,5% badanych, a za bardzo dobry tylko 2,7% respondentów. Jednocześnie opinii na ten temat nie miało 5,4% ankietowanych.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje, bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymieniali najczęściej kino, teatr i amfiteatr. Postulowali także zwiększenie dostępu do świetlic wiejskich.

Wykres 8. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie został uznany za wystarczający przez 37,8% ankietowanych, kolejne 18,9% stwierdziło, że jest on dobry, a 13,5% przyznało, że jest on bardzo dobry. Jednak 29,7% respondentów oceniło dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych jako niewystarczający.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani najczęściej wymieniali niedostatek takich obiektów jak: basen lub kąpielisko, ścieżki rowerowe, kort tenisowy, hala sportowa, boisko do siatkówki i koszykówki, stadion oraz zadbane place zabaw.

16. BEZROBOCIE

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu, w latach 2011-2013 liczba osób bezrobotnych w gminie Pogorzela spadała z roku na rok (z 224 w 2011 roku do 216 w 2013 roku).

Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat analizowanego okresu wynosiła: 129, 120 i 113. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba bezrobotnych w gminie	224	221	216
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,8%	6,7%	6,6%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	129	120	113
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	57,6%	54,3%	52,3%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2011-2013 w powiecie gostyńskim, województwie wielkopolskim i w kraju.

Tabela 34. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
stopa bezrobocia w powiecie gostyńskim	12,3	12,3	12,0
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	9,1	9,9	9,9
stopa bezrobocia w kraju	12,5	13,4	13,4

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2013 powiat gostyński charakteryzował się wyższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego i niższą w stosunku do kraju, stopą bezrobocia. W roku 2013 zarówno w województwie, jak i w kraju stopa bezrobocia utrzymywała się na tym samym poziomie, co w roku poprzednim, natomiast w powiecie gostyńskim odnotowano jej niewielki spadek w porównaniu z poprzednimi latami. Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2013 roku przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 35. Bezrobotni w gminie na koniec 2013 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
		ogółem	kobiet	
wiek	18-24 lata	57	29	50,9
	25-34 lata	59	39	66,1
	35-44 lata	40	21	52,5
	45-54 lata	42	20	47,6
	55-59 lat	14	4	28,6
	60-64 lata	4	0	0,0

czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	15	6	40,0
	1-3 miesiące	53	27	50,9
	3-6 miesięcy	40	20	50,0
	6-12 miesięcy	35	12	34,3
	12-24 miesiące	36	23	63,9
	powyżej 24 miesięcy	37	25	67,6
staż pracy	bez stażu	26	16	61,5
	do 1 roku	25	20	80,0
	1-5 lat	72	42	58,3
	5-10 lat	27	7	25,9
	10-20 lat	39	22	56,4
	20-30 lat	17	5	29,4
	30 lat i więcej	10	1	10,0
wykształcenie	wyższe	10	8	80,0
	policealne i średnie zawodowe	33	20	60,6
	średnie ogólnokształcące	28	23	82,1
	zasadnicze zawodowe	96	40	41,7
	gimnazjalne i niższe	49	22	44,9

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Gostyniu.

Na koniec 2013 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata (łącznie 116 osób), osoby pozostające bez pracy od 1 do 6 miesięcy (łącznie 93 osoby), osoby ze stażem pracy od roku do 5 lat (72 osoby) i od 10 do 20 lat (39 osób), a także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (96 osób) oraz gimnazjalnym i niższym (49 osób).

Największy udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w gminie Pogorzela odnotowano wśród osób w wieku 25-34 lata (66,1%), osób pozostających bez pracy długotrwale, powyżej 24 miesięcy (67,6%) i 12-24 miesiące (63,9%), osób z niewielkim doświadczeniem zawodowym (80,0%) i bez stażu pracy (61,5%) oraz osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (82,1%) i wyższym (80,0%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby z krótkim stażem pracy lub bez stażu pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na doksztalcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

17. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniedbujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości.

Osobami bezdomnymi, obok tych, które są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Bezdomność w gminie Pogorzela jest jedynie zjawiskiem, nie urasta do rangi problemu społecznego. Przez większą część roku ma charakter jednostkowy. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz kierowania do schronisk dla bezdomnych.

W latach 2011-2012 liczba rodzin i przebywających w nich osób objętych wsparciem z powodu bezdomności była na takim samym poziomie (po jednej siedmioosobowej rodzinie), natomiast w 2013 r. pomocy udzielono 2 osobom.

Schronienie osobom bezdomnym zapewniały: Fundacja „Bread of Life” w Długiej Goślinie, Stowarzyszenie Integrycyjne w Chudobczycach oraz Ośrodek dla Bezdomnych w Poznaniu. W 2013 roku przebywały w nich 2 osoby z terenu gminy Pogorzela.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 36. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. gminie
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób
dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób

ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci
---	--	--	------------------------------------	------------------------------------	----------------------------------

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Pogorzela w latach 2011-2013.

Tabela 37. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

wielkość wydatków	2011 r.	2012 r.	2013 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	67.738,00 zł	64.573,00 zł	61.479,00 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	3.000,00 zł	2.450,00 zł	2.500,00 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	–	–	–
razem	68.738,00 zł	67.023,00 zł	63.979,00 zł

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pogorzeli.

W 2013 roku wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień była niższa niż w latach 2011-2012 (63.979,00 zł w stosunku do odpowiednio 68.738,00 zł i 67.023,00 zł). W analizowanym okresie zmniejszyły się środki finansowe przeznaczane na walkę z alkoholizmem, natomiast środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii ulegały niewielkim wahanom. W budżecie nie uwzględniono osobnych środków mających służyć działaniom ograniczającym przemoc w rodzinie.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów

Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Pogorzela oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 38. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność GKRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie	22	20	18
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	5	–	–
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	52	47	47
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	–	–	–
liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	52	47	47
liczba negatywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	–	–	–
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	15	8	8
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	4	8	4
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	2	3	4
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których GKRPA skierowała na terapię	–	–	–
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	–	–	–

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pogorzeli.

W latach 2011-2013 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie zmniejszała się nieznacznie z roku na rok (z 22 w 2011 r. do 18 w 2013 r.; limit punktów uchwalony przez Radę Miejską wynosił na koniec 2013 r. 35). W 2011 r. przeprowadzono 5 kontroli w punktach sprzedaży alkoholu, natomiast w latach 2012-2013 nie sprawdzono żadnego obiektu. Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i liczba pozytywnych opinii GKRPA w sprawie wydania zezwolenia na ich sprzedaż była taka sama i wyniosła 52 w 2011 r., i po 47 w latach 2012-2013.

W uzupełnieniu powyższych danych należy dodać, iż w analizowanym okresie nie podjęto żadnej decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych ani nie wydano żadnej negatywnej opinii w sprawie zezwolenia na ich sprzedaż.

W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W roku 2011 liczba osób nimi objętych wyniosła 15, natomiast w latach 2012-2013 po 8 osób. Liczba osób

uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego ulegała wahaniom (4 w 2011 r. poprzez 8 w 2012 r. do 4 w 2013 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2011-2013 GKRPA kontaktowała się z odpowiednio 2, 3 i 4 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała jednak żadnej osoby na terapię, nie złożyła również w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie żadnego zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w gminie pełnią inne jednostki i grupy wsparcia. Ich wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 39. Jednostki i grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych i dotkniętych przemocą w rodzinie w gminie

nazwa jednostki	adres	liczba osób objętych wsparciem w 2013 r.
Punkt Konsultacyjny	ul. Plac Powstańców Wielkopolskich 1, 63-860 Pogorzela	118 osób, 135 konsultacji
Zespół Interdyscyplinarny	ul. Rynek 1, 63-860 Pogorzela	8 osób
Świetlica środowiskowa dla uczniów szkoły podstawowej	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela	33 dzieci ze szkoły podstawowej
Świetlica środowiskowa dla uczniów gimnazjum	ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela	22 dzieci z gimnazjum

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pogorzeli.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie świadczy również Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2011-2013 była ona udzielana rodzinom i osobom w rodzinach, które zmagaly się z alkoholizmem. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS-u z tego powodu utrzymywała się na tym samym poziomie – po 14 w każdym analizowanym roku, a liczba osób w rodzinach systematycznie malała (z 35 w 2011 r. do 29 w 2013 r.).

W ramach ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie od 2011 roku funkcjonuje w gminie Pogorzela Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obsługa merytoryczna i koordynacja Zespołu Interdyscyplinarnego zalicza się do obowiązków Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań skierowanych do rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej, dotkniętych przemocą w rodzinie, niewydolnych wychowawczo, aby zapobiec przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej,
- uzgadnianie, koordynacja i podejmowanie działań dla prawidłowej realizacji zadań określonych w gminnej strategii integracji i polityki społecznej oraz gminnym systemie profilaktyki.

W 2013 r. odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, w którego strukturach powołano 2 Grupy Robocze. W wyniku działalności Zespołu założono 3 Niebieskie Karty dla rodzin będących ofiarami przemocy.

W uzupełnieniu powyższych danych warto odnotować, że działania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowane są w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Jednym z głównych działań programu jest profilaktyka i opieka nad dziećmi. To głównie dzieci i młodzież z rodzin, w których występują problemy alkoholowe, ponoszą ogromne straty we wszystkich aspektach swego rozwoju. Ofertą dla nich są działające przy GKRPA dwie świetlice środowiskowe prowadzone przez opiekunki przygotowane do pracy w świetlicach socjoterapeutycznych i środowiskowych. Do świetlicy dzieci kierowane są przez pedagogów szkolnych, nauczycieli lub pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej. Oprócz pomocy w kryzysach szkolnych i pomocy w nauce prowadzone są zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i terapeutyczne. W 2013 r. zajęcia w świetlicach odbywały się trzy razy w tygodniu (dwa razy dla dzieci ze szkoły podstawowej i raz dla młodzieży gimnazjalnej). W zajęciach systematycznie uczestniczyło 33 dzieci ze szkoły podstawowej i 22 osoby z gimnazjum. Świetlice środowiskowe brały udział w dwóch ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych „Zachowaj Trzeźwy Umysł” oraz „Postaw na Rodzinę”. Wychowankowie zajmowali się promocją obu kampanii, zostawiając ulotki i plakaty w okolicznych sklepach spożywczych i innych instytucjach, np. ośrodka zdrowia, przedszkolu, szkołach. Uczniowie brali też udział w konkursach plastycznych organizowanych w ramach powyższych kampanii. W świetlicach organizowano również zajęcia związane ze Światowym Dniem Zdrowia oraz Dniem Ziemi, a także współorganizowano „Majówki z Trzeźwym Umysłem”. W 2013 r. zorganizowano wycieczki integracyjne dla dzieci. W ferie zimowe wychowankowie pojechali na lodowisko do Gostynia, a w czerwcu odbyła się wycieczka do Parku Linowego w Lesznie. Dzieci wzięły też udział w ognisku integracyjnym zorganizowanym dla wszystkich grup świetlicowych. Ze środków na realizację gminnego programu dofinansowano również półkolonie organizowane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli.

Ważnym zadaniem w ramach gminnego programu jest wspieranie leczenia odwykowego i rozwój programów terapeutycznych. Zadania te realizuje Punkt Konsultacyjny, w którym w 2013 r. przyjęto 118 osób oraz udzielono pomocy psychologicznej w postaci 135 konsultacji.

Kolejną równie ważną kwestią jest prowadzenie działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Podjęto w tym zakresie współpracę ze Stowarzyszeniem MONAR Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej przy Wielkopolskim Centrum Pomocy Bliźniemu w Rożnowicach oraz Stowarzyszeniem Integracyjnym Wspólnoty „Barka” w Chudobczycach.

Ponadto we wszystkich placówkach oświatowych na terenie gminy realizowano następujące programy profilaktyczne:

- w Zespole Szkół ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli wdrażano programy zdrowotne o tematyce uzależnień wśród młodzieży „Bez ryzyka”, „Alkohol i Narkotyki – Pomyśl, zanim będzie za późno”. Organizowano zajęcia warsztatowe, pogadanki, projekcje filmów połączone z dyskusją. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe sprawdzające występowanie uzależnień wśród młodzieży. Odbywały się także spotkania ze specjalistami od uzależnień.
- w Szkole Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli realizowano Szkolny Program Profilaktyki. Obejmował on pierwszy i drugi etap edukacyjny, klasy I-III i IV. Cele i zadania adresowano do uczniów, rodziców i nauczycieli. W SPP zawarto m.in. tematykę przeciwdziałania paleniu papierosów, spożywania alkoholu, promocji zdrowego stylu życia, kształtowania umiejętności odmawiania, zapobiegania niepowodzeniom szkolnym, przeciwdziałania zachowaniom agresywnym. Zadania te przeprowadzali wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog szkolny i pielęgniarka, współpracowano także z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Gostyniu. Realizowano programy antytytoniowe PSSE, w klasie III „Nie pal przy mnie, proszę”, w klasach V-VI „Znajdź właściwe rozwiązanie”. Co roku obchodzone są takie dni jak: Światowy Dzień Rzucania Palenia, Dzień bez papierosa, Światowy Dzień Zdrowia. Z tej okazji organizowano m.in. konkursy, wystawy, audycje, przedstawienia, rozdawano ulotki. Informacje zamieszczone są również na stronie www szkoły i gminy. W każdym roku szkolnym przeprowadzana jest też ankieta wśród uczniów klas IV-VI dotycząca poczucia bezpieczeństwa w szkole „Moja opinia o przemocy” w ramach programu „Bezpieczna szkoła”.
- W Gimnazjum program profilaktyki adresowano do wszystkich uczniów klas 1-3. Zorganizowano warsztaty i projekcje filmów promujące zdrowy styl życia oraz zajęcia

kształtujące zachowania asertywne i wzmacniające poczucie własnej wartości. Corocznie przeprowadzana jest także wśród uczniów ankieta pt. „Bezpieczna szkoła”. Od roku 2007 w ramach ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł” pedagog wspólnie z pielęgniarką szkolną, przy udziale wszystkich klas gimnazjalnych, organizują imprezy promujące zdrowy styl życia dla młodzieży gimnazjalnej. Akcje te cieszą się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży. Ponadto w Gimnazjum i ZSOiZ przeprowadzano konkursy o tematyce antynikotynowej, realizowano też warsztaty w ramach programów zdrowotnych, m.in. poruszające tematykę cyberprzemocy, FAS oraz HIV/AIDS.

19. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans płci jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn. Problemy oraz doświadczenia kobiet i mężczyzn powinny być integralnym elementem planowania, wdrażania i monitorowania realizowanych programów i projektów, aby nierówność się nie utrwałała, a kobiety i mężczyźni odnosili równe korzyści. Dzięki wdrażaniu zasady równości szans płci w realizowanych przedsięwzięciach, odpowiadają one lepiej na specyficzne potrzeby zarówno kobiet, jak i mężczyzn.

Według Komisji Europejskiej barierami równości płci są:

- segregacja pionowa i pozioma rynku pracy,
- różnice w płacach kobiet i mężczyzn,
- mała dostępność elastycznych form czasu pracy,
- niski udział mężczyzn w wypełnianiu obowiązków rodzinnych,
- niski udział kobiet w podejmowaniu decyzji,
- przemoc ze względu na płeć,
- niewidoczność kwestii płci w ochronie zdrowia,
- niewystarczający system opieki przedszkolnej,
- stereotypy płci we wszystkich obszarach,
- dyskryminacja wielokrotna, szczególnie w odniesieniu do kobiet starszych, imigrujących, niepełnosprawnych, należących do mniejszości etnicznych.

Wprowadzenie w życie zasad polityki równości płci wymaga przeprowadzenia analizy sytuacji kobiet i mężczyzn, która opiera się na przedstawieniu danych ilościowych

i jakościowych w podziale na płeć oraz odniesieniu się do występujących barier równości płci.

W analizowanym okresie struktura ludności gminy Pogorzela pod względem płci ulegała zmianom. W latach 2011-2013 w gminie było niewiele więcej kobiet niż mężczyzn. Odsetek kobiet w liczbie ludności gminy ulegał niewielkim wahaniom. Biorąc pod uwagę cały analizowany okres, spadała liczba kobiet w wieku przedprodukcyjnym, wahaniom ulegała liczba kobiet w wieku produkcyjnym, rosła natomiast liczba kobiet w wieku poprodukcyjnym. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba kobiet w gminie	2.587	2.591	2.562
w tym w wieku przedprodukcyjnym	548	540	518
w tym w wieku produkcyjnym	1.541	1.543	1.527
w tym w wieku poprodukcyjnym	498	508	517
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	50,1%	50,2%	50,1%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W analizowanym okresie kobiety stanowiły ponad połowę ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie, przy czym ich udział w liczbie osób bezrobotnych był stale wyższy niż udział kobiet w ludności gminy w wieku produkcyjnym, z czego wynika iż skala bezrobocia wśród kobiet była większa niż wśród mężczyzn. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 41. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym a udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych w gminie w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
udział kobiet w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie osób w wieku produkcyjnym w gminie	46,9%	47,0%	46,7%
udział kobiet bezrobotnych w liczbie osób bezrobotnych w gminie	57,6%	54,3%	52,3%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

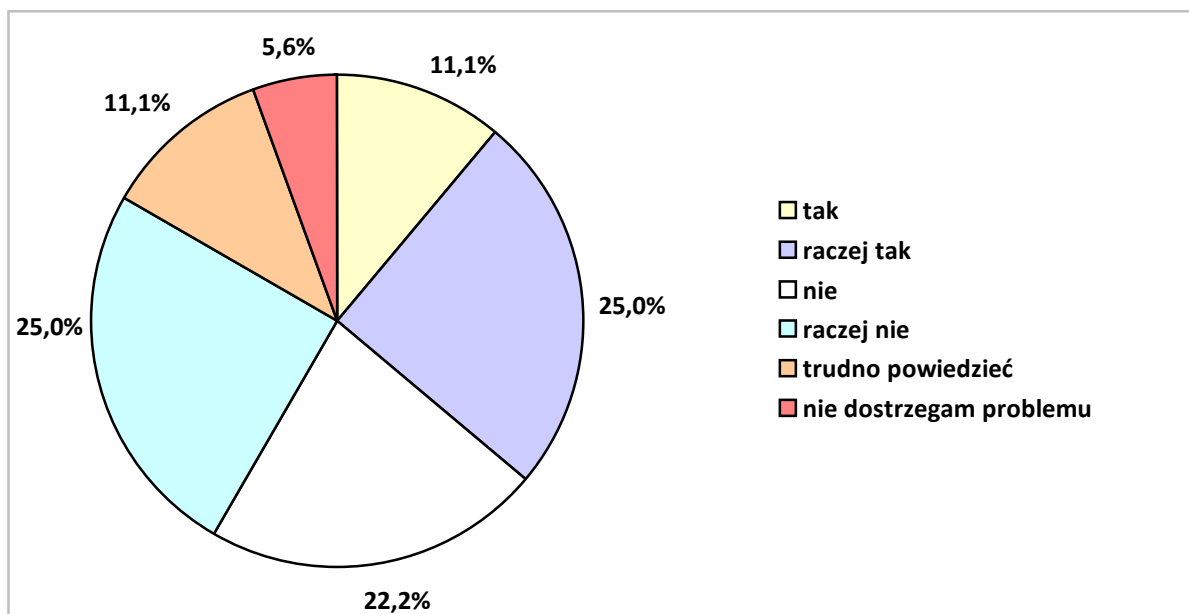
Analiza struktury bezrobocia w gminie Pogorzela pod względem płci wykazała, że kobiety stanowiły większość wśród osób bezrobotnych posiadających wykształcenie na poziomie wyższym niż gimnazjalne i niższe oraz zasadnicze zawodowe (80,0% wśród bezrobotnych z wykształceniem wyższym, 60,6% z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym, 82,1% z wykształceniem średnim ogólnokształcącym), pozostających bez pracy

długotrwale (63,9% przez 12-24 miesiące i 67,6% powyżej 24 miesięcy) oraz mających niewielkie doświadczenie zawodowe (61,5% bez stażu pracy, 80,0% do 1 roku i 58,3 od roku do 5 lat i 56,4% od 10 do 20 lat). Świadczy to o występowaniu nierówności płci w obszarze zatrudnienia

W ramach diagnozy sytuacji w zakresie równości płci w gminie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety, w której pytano o wybrane zagadnienia dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć. Do analizy przedłożono 36 ankiet wypełnionych przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Urzędu Miejskiego i wybranych losowo mieszkańców gminy.

W pierwszym pytaniu poproszono badanych o odpowiedź na pytanie, czy istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jest dużym problemem społecznym. Łącznie 47,2% ankietowanych uznało, że nie jest lub raczej nie jest to duży problem społeczny. Odmiennego zdania było łącznie 36,1% respondentów. Skali problemu nie potrafiło określić 11,1% badanych, a 5,6% w ogóle nie dostrzegало istnienia tego problemu. Rozkład odpowiedzi na ten temat przedstawia poniższy wykres.

Wykres 9. Czy postrzega Pan(-i) istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn jako problem społeczny?

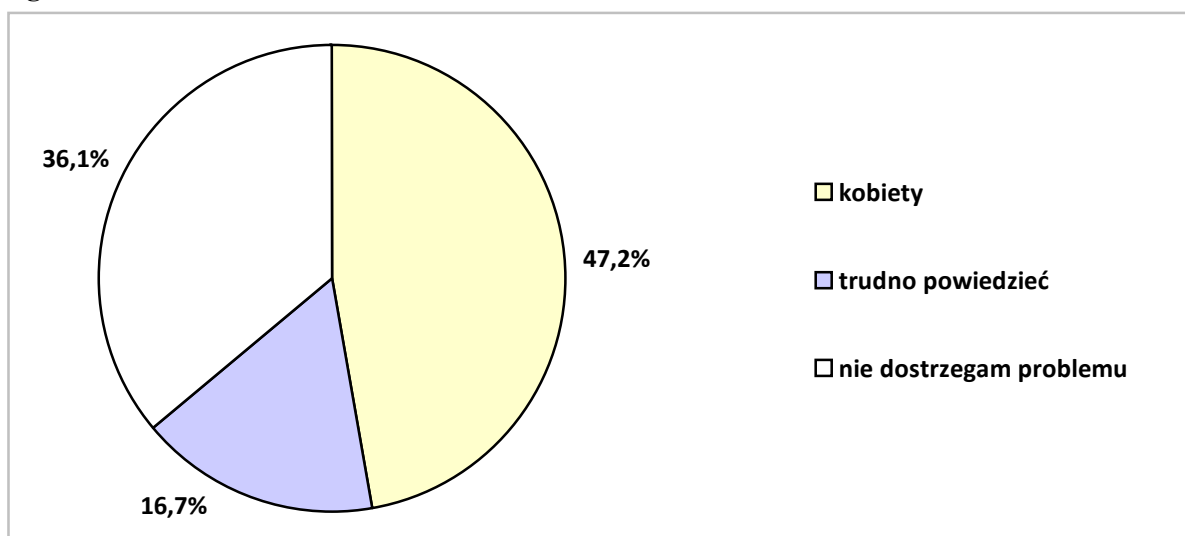

Dane z badania ankietowego.

Zasada równości szans płci nie jest zasadą dotyczącą tylko kobiet, tworzoną przez kobiety i dyskryminującą mężczyzn, ani też nie ma na celu doprowadzenia do tego, aby kobiety i mężczyźni stali się tacy sami.

Stosowanie zasady równości szans płci ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów (środki finansowe, szanse rozwoju) kobietom i mężczyznom. Z tego względu w następnym pytaniu zapytano respondentów, kto ich zdaniem jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 10. Kto jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans kobiet i mężczyzn w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Warto zauważyć, że większość badanych (łącznie 52,8%) w ogóle nie dostrzegła tego problemu lub nie potrafiła odpowiedzieć na to pytanie. Nieco mniej respondentów (47,2%) stwierdziło, że zagrożone problemem nierówności są kobiety, a nikt nie odpowiedział, że problem ten dotyczy mężczyzn.

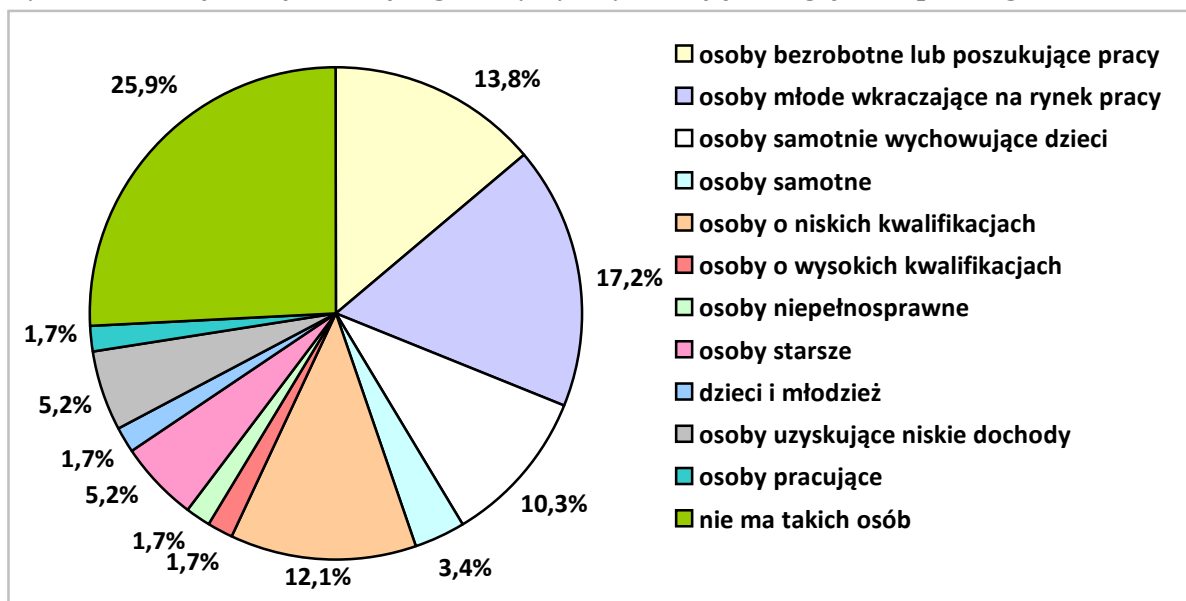
Odpowiadając na następne pytanie ankiety, respondenci wskazywali grupy osób, najbardziej zagrożone w gminie dyskryminacją ze względu na płeć. Najwięcej badanych 25,9% stwierdziło, że nie ma takich osób.

Ankietowani, którzy dostrzegli problem, najczęściej wskazywali na osoby młode wkraczające na rynek pracy (17,2%), osoby bezrobotne lub poszukujące pracy (13,8%) oraz osoby o niskich kwalifikacjach (12,1%), a także osoby samotnie wychowujące dzieci (10,3%).

Wymieniono również m.in. osoby starsze, osoby uzyskujące niskie dochody, osoby samotne, osoby o wysokich kwalifikacjach, osoby niepełnosprawne, dzieci i młodzież oraz

osoby pracujące. Szczegółowy rozkład wszystkich uzyskanych odpowiedzi na ten temat przedstawia poniższy wykres.

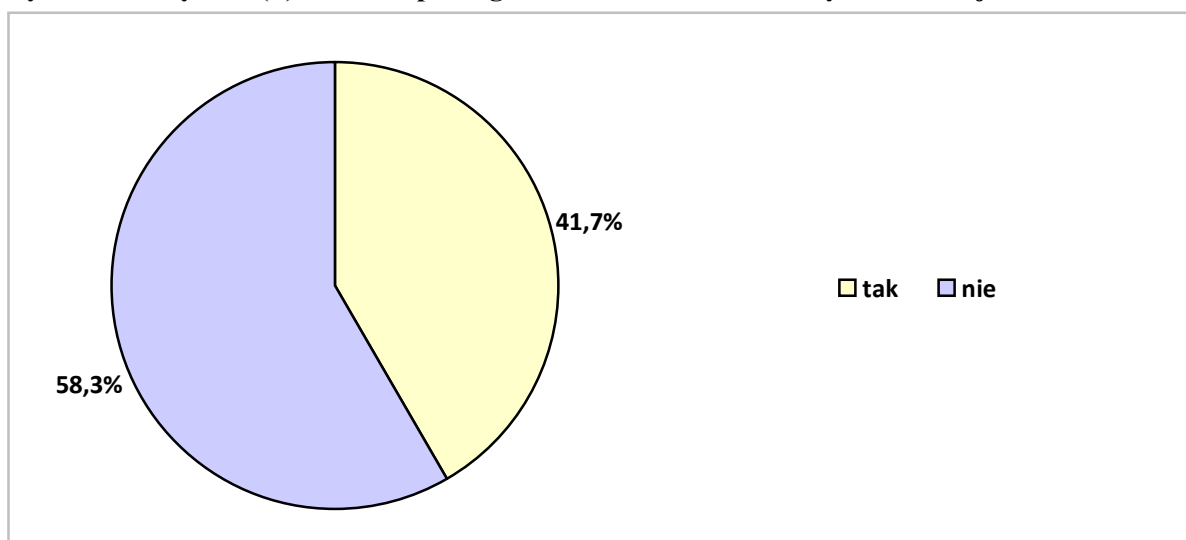
Wykres 11. Kto jest najbardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło opinii na temat ograniczenia możliwości kariery zawodowej. Ponad 58,3% respondentów uważa, że płeć nie ogranicza możliwości kariery zawodowej. Natomiast 41,7% badanych jest przekonana, że jednak płeć ogranicza możliwości w tym zakresie. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

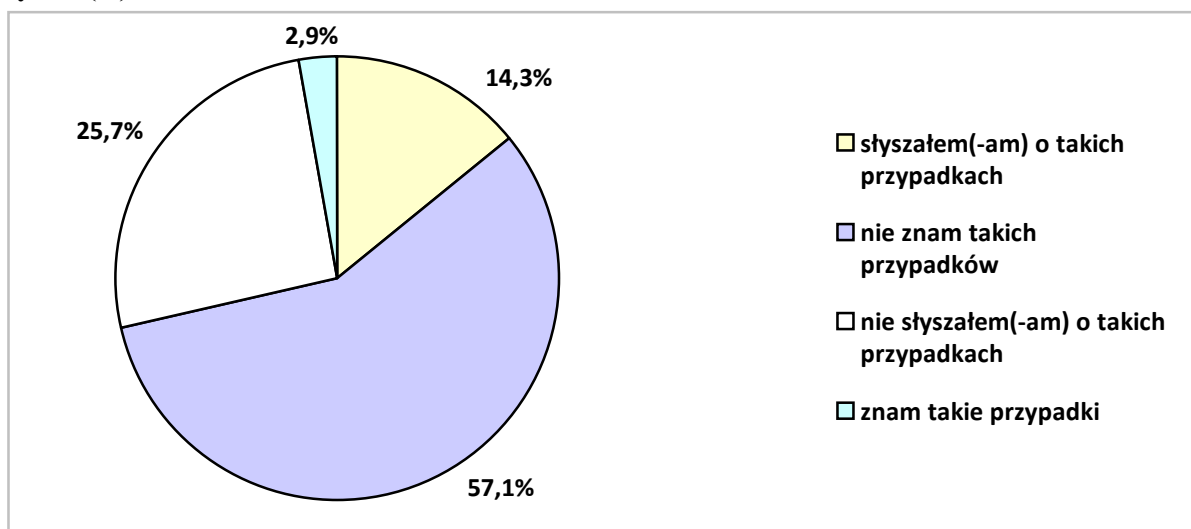
Wykres 12. Czy Pan (-i) zdaniem płeć ogranicza możliwości kariery zawodowej?

Dane z badania ankietowego.

W następnym pytaniu zapytano ankietowanych, czy znają w gminie przypadki dyskryminacji ze względu na płeć, lub czy słyszeli o takich przypadkach. Ponad połowa (57,1%) nie zna takich przypadków, 25,7% nie słyszało o takich przypadkach. Z kolei 14,3% o nich słyszało, a 2,9% zna takie przypadki. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

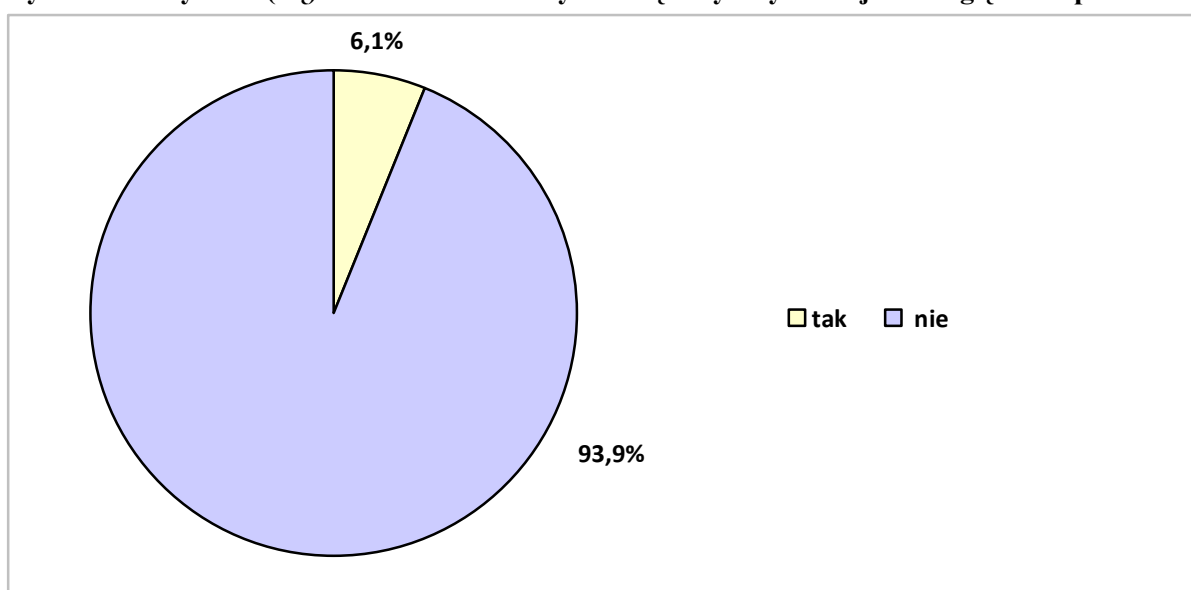
Wykres 13. Czy zna Pan(-i) przypadki dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszał (-a)?

Dane z badania ankietowego.

Ankietowani odpowiadali również na pytanie, czy ich osobiście lub członków ich rodzin dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć. Aż 93,9%, odpowiedziało, że dyskryminacja nie dotknęła ich, ani członków ich rodzin. Tylko 6,1% osób zetknęła się z dyskryminacją wśród najbliższych. Rozkład odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

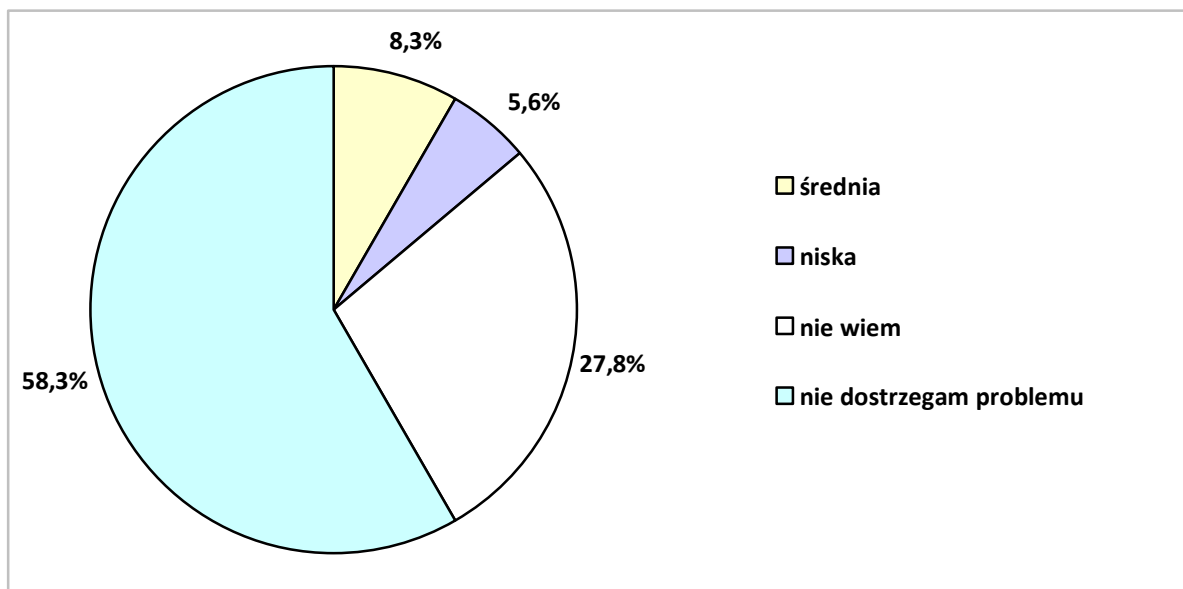
Wykres 14. Czy Pana(-ią) lub członka rodziny dotknęła dyskryminacja ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Kolejne pytanie dotyczyło skali występującej w gminie dyskryminacji ze względu na płeć. Ponad połowa (58,3%) badanych nie dostrzegała problemu, a 27,8% nie było w stanie udzielić odpowiedzi. Problem dostrzegało w sumie 13,9%, którzy uznali, że skala problemu jest średnia (8,3%) lub niska (5,6%). Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

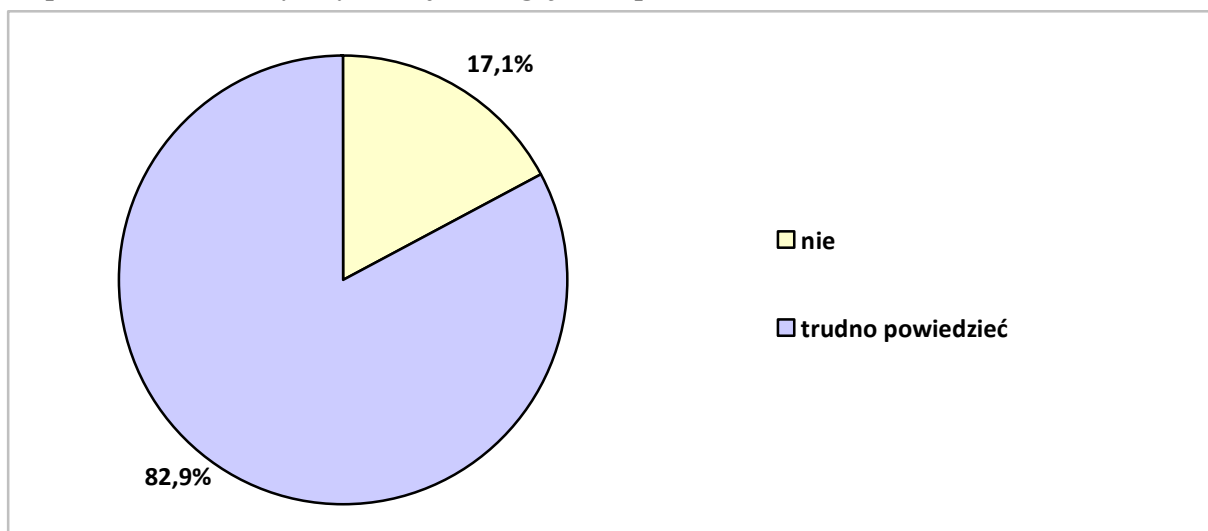
Wykres 15 Jeśli dyskryminacja ze względu na płeć jest problemem w gminie, jaka jest jego skala?

Dane z badania ankietowego.

Ankietowani udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Rozkład odpowiedzi przedstawiają dwa poniższe wykresy.

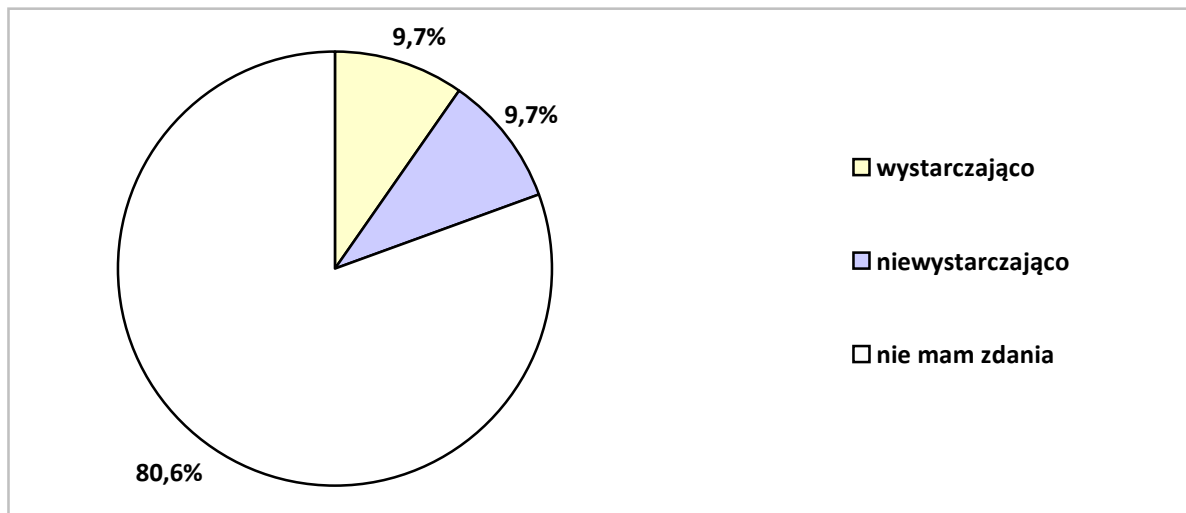
Wykres 16. Czy w gminie są prowadzone działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Większość respondentów (82,9%) nie wie, czy w gminie prowadzone są działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Z kolei 17,1% twierdzi, że działania takie nie są prowadzone.

Wykres 17. Jeżeli są prowadzone, to jak Pan(-i) ocenia prowadzone w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ponad 80% respondentów nie ma zdania na temat prowadzonych w gminie działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć. Natomiast jako wystarczające oceniło je 9,7% badanych i tyle samo stwierdziło, że są one niewystarczające.

Z przeprowadzonego badania wynika, że problemy dotyczące równości płci w gminie koncentrują się głównie w obszarze zatrudnienia. Samorząd gminy prowadzi działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, jednak te działania są mało znane ogółowi mieszkańców gminy i z tego powodu dla większości ankietowanych były trudne do określenia.

Planując działania zmierzające do poprawy sytuacji w gminie w zakresie równości płci, należy położyć nacisk na przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności w obszarze rynku pracy, a także uwzględnić zagadnienie równości płci w działaniach ukierunkowanych na wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży. Należy także zadbać o dostęp lokalnej społeczności do informacji na temat realizowanych działań w tym obszarze (akcje informacyjne, kampanie).

20. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Pogorzela została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informację na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych.

Do analizy przedłożono 3 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowych:

- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Pogorzeli – liczba uczniów: 300,
- Gimnazjum w Pogorzeli – liczba uczniów: 168,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. Ziemi Pogorzelskiej w Pogorzeli – liczba uczniów: 164.

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, we wszystkich dzieci i młodzież objęte są pomocą pielęgniarki, a tylko 1 szkoła (SP w Pogorzeli) zatrudnia logopedę. Żadna z placówek nie zatrudnia psychologa ani doradcy zawodowego.

Dwie placówki wydają obiady dla uczniów (brak tej formy pomocy w ZSOiZ), nie zgłaszając potrzeby zwiększenia liczby dzieci i młodzieży objętych tym rodzajem wsparcia.

Wszystkie szkoły zapewniają uczniom dostęp do Internetu i umożliwiają korzystanie z sali gimnastycznej. W żadnej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne. Przedstawiciele Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia ze względu na brak połączeń autobusowych.

Ogół placówek oferuje dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać różnorodnych tematycznie kół zainteresowań (m.in. koła przedmiotowe, sportowe, teatralne oraz zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci i młodzieży zarówno dla uczniów zdolnych, jak i słabszych). Jednocześnie 2 placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (brak w ZSOiZ). Wśród nich najczęściej

organizowane są zajęcia wyrównawcze (2 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (2), socjoterapeutyczne (2), rewalidacyjne (1) oraz zajęcia rehabilitacji ruchowej (1).

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, w dwojaki sposób: odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na prowadzące do ubóstwa bezrobocie oraz dysfunkcje występujące w domu, odnoszące się do bezradności opiekuńczo-wychowawczej rodziców, braku odpowiedniego zainteresowania dzieckiem, jego wynikami w nauce i zachowaniem oraz nadużywania alkoholu przez opiekunów.

Według ankietowanych bolączkami dotykającymi uczniów i ich rodziny są także zła sytuacja mieszkaniowa i niedostateczna opieka medyczna, w szczególności brak dostępu do lekarzy specjalistów (psychiatra dziecięcy, neurolog).

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, ankietowani stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 42. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech		
	liczba placówek, w których występuje	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie występuje
sięganie po alkohol	2	1	1
sięganie po narkotyki	–	–	3
palenie papierosów	2	12	1
ucieczki z domu	–	–	3
kradzieże	–	–	3
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	–	–	3
autoagresja	–	–	3
przestępczość ujawniona	–	–	3
niszczenie mienia szkolnego	1	1	2
udział w grupach negatywnych	–	–	3
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	3	1

przemoc w rodzinie	–	–	3
zaniedbanie przez dom	2	5	–
wykorzystywanie seksualne	–	–	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: palenie papierosów, zaniedbanie przez dom, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego, sięganie po alkohol oraz niszczenie mienia szkolnego.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Wskazując badania konieczne do przeprowadzenia wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców, pedagodzy stwierdzili, iż należy dokładnie zdiagnozować trudności wychowawcze, pozycję dziecka w rodzinie oraz oczekiwania rodziców w zakresie wsparcia szkoły w obszarze wychowania i opieki. Należałoby także przeprowadzić analizę sytuacji rodzin w obszarze agresji i przemocy oraz sięgania po używki. Zdaniem pedagogów warto także poznać preferencje i oczekiwania dotyczące oferty spędzania czasu wolnego.

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę organizowania warsztatów i pogadanek oraz umożliwiania kontaktów ze specjalistami (pedagogiem, psychologiem). Ankietowani podkreślali również znaczenie projektów profilaktycznych i wychowawczych. Zwracali także uwagę na realizację programów zdrowotnych.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

Przedstawiciele wszystkich ankietowanych placówek uznali współpracę z rodzicami uczniów za zadowalającą. W jej ramach odbywają się zebrania, wywiadówki oraz konsultacje indywidualne, w tym także spotkania z pedagogiem, psychologiem, doradcą zawodowym i policją. Rodzice aktywnie włączają się w życie szkoły, współuczestnicząc w organizowaniu imprez i uroczystości szkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

W przypadku oceny współpracy szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny, przedstawiciele wszystkich badanych placówek stwierdzili, że współpraca jest zadowalająca. Do podmiotów tych zaliczyli: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnię Psychologiczno-

Pedagogiczną, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sąd Rodzinny, Policję, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz placówki oświatowe.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zwiększenia im dostępu do specjalistycznej pomocy, zwłaszcza psychologicznej i terapeutycznej. Wśród innych potrzeb ankietowani zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie organizowania zajęć pozalekcyjnych oraz wypoczynku w okresie wakacji i ferii zimowych. Pedagodzy dostrzegli także konieczność wsparcia finansowego lub rzeczowego dla rodzin, szczególnie w trudnych przypadkach losowych.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na możliwość zagospodarowania czasu wolnego, m.in. poprzez organizowanie zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych. Respondenci zwracali także uwagę na potrzebę pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych dzięki wsparciu psychologiczno-pedagogicznemu. Ankietowani podkreślali też konieczność zwiększenia nakładów finansowych kierowanych na wszelkiego rodzaju zajęcia pomocowe.

21. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Pogorzela uwzględniono dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku. Wtedy w gminie Pogorzela mieszkały 773 osoby niepełnosprawne (371 mężczyzn i 402 kobiety), w tym 652 osoby niepełnosprawne prawnie

oraz 121 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogóle ludności gminy wynosił 15,0%. Poniższa tabela przedstawia strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie.

Tabela 43. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	34	4,4%	2,3%
osoby w wieku produkcyjnym	409	52,9%	14,1%
osoby wieku poprodukcyjnym	330	42,7%	43,9%

Dane Urzędu Statystycznego w Poznaniu i Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 409 osób niepełnosprawnych w gminie było w wieku produkcyjnym. Stanowiły one 14,1% ogółu ludności będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Liczną grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (330), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił 43,9%. Najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z ukończonym wykształceniem podstawowym (403 osoby). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił aż 53,4%.

Informacje, które w pewnym stopniu umożliwiają obserwację zachodzących w kolejnych latach zmian liczebności osób niepełnosprawnych w gminie oraz wskazanie trendu tych zmian, zawierają dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby rodzin w gminie, korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2011-2013 oraz liczbę osób w tych rodzinach i jej procentowy udział w ludności gminy.

Tabela 44. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2011-2013

	2011 r.	2012 r.	2013 r.
liczba rodzin	40	39	37
liczba osób łącznie w rodzinach	132	120	122
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	2,6%	2,3%	2,4%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pogorzeli.

Z przedstawionych danych wynika, że w analizowanym okresie liczba rodzin w gminie, które korzystały z pomocy z powodu niepełnosprawności, zmniejszała się, natomiast łączna liczba osób w rodzinach objętych tym wsparciem zmalała w roku 2012 w stosunku do roku poprzedniego, wzrosła ponownie w roku 2013. Analogicznym zmianom ulegał udział tych osób w ludności gminy. Należy dodać, że w 2013 roku Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli wypłacił 25 osobom 310 świadczeń (na łączną wartość 23.580 zł) w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Osoby niepełnosprawne zamieszkałe w gminie Pogorzela mogą korzystać ze wsparcia finansowego udzielanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, które dysponuje środkami na dofinansowanie uczestnictwa, wraz z opiekunami, w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidacji barier architektonicznych, technicznych lub w komunikowaniu się.

Poza instytucjonalnymi jednostkami pomocy społecznej, wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym świadczą także organizacje pozarządowe. Do tych organizacji, z których pomocy mogą korzystać osoby niepełnosprawne z gminy Pogorzela, zalicza się Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych w Pogorzeli oraz Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pogorzeli.

22. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;

- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • podejmowanie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób w wieku 45 lat i więcej • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy, • podejmowanie działań wpływających na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy (kierunki w Zespole Szkół Ogólnokształcących, głównie w szkole zawodowej i policealnej) • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa 	<ul style="list-style-type: none"> • nieupowszechnianie ofert pracy z zagranicy • niepozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • znikome działania służące ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszający się poziom bezrobocia, w tym wśród kobiet i osób w wieku 45 lat i więcej • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy (również poprzez samodzielne poszukiwanie) • wystarczająca wiedza osób bezrobotnych o usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • rosnąca liczba inwestorów tworzących miejsca pracy w gminie 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • brak ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • znikome możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież (niewielka liczba ofert pracy wyłącznie dla absolwentów szkół zawodowych) • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • wzrost poziomu nielegalnego zatrudnienia w gminie • zwiększająca się skala ubóstwa wśród mieszkańców gminy

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej z rodzinami potrzebującymi wsparcia • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • dostęp do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia (jest on niewystarczający ze względu na zbyt dużą liczbę potrzebujących) • funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice gminne i powiatowe) • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie • wystarczająca baza dydaktyczna zapewniająca właściwy rozwój uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych • możliwość rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie • dostęp do oferty zajęć pozalekcyjnych dla uczniów • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego (jednakże oferta jest zbyt skromna w stosunku do występujących w gminie potrzeb) • prowadzenie sporadycznych działań profilaktycznych w obszarze zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań inicjujących powstawanie grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • niewystarczająca współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • niedostateczne propagowanie wśród dzieci i młodzieży idei wolontariatu • niewystarczająca dostępność opieki medycznej dla mieszkańców
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • koordynowanie działań i dobry przepływ informacji między instytucjami wspierającymi rodziny, dzieci i młodzież • odpowiedni dostęp do opieki przedszkolnej • przeznaczanie przez gminę środków finansowych na utrzymanie i rozwój bazy dydaktycznej szkół podstawowych i gimnazjalnych • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie • wzrost świadomości zdrowotnej mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • niewystarczający zakres pracy socjalnej prowadzonej z rodzinami wymagającymi wsparcia • wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci • brak dostępu do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • niewystarczająca do potrzeb oferta zajęć pozalekcyjnych i niedostateczna oferta spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • słabe zaangażowanie dzieci i młodzieży w wolontariat • niewystarczający zakres świadczeń medycznych w gminie

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie wśród nauczycieli, rodziców i sprzedawców napojów alkoholowych działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień • diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • współpraca z powiatowymi organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie • programowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • prowadzenie poradnictwa i podejmowanie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego • zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia na terenie powiatu gostyńskiego i krotoszyńskiego • podejmowanie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień • nieprowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych ze względu na zmieniające się przepisy i brak odpowiedniego przygotowania członków komisji do przeprowadzania kontroli • brak badań dotyczących kwestii nielegalnego obrotu alkoholem w gminie • niesfunkcjonowanie w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • brak kadry przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • niesfunkcjonowanie organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozytywne efekty działań podejmowanych w celu leczenia uzależnień • wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia psychospołecznego i prawnego • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami • wzrastająca wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami • realizowanie programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie • niezwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia oraz wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak oczekiwanych rezultatów leczenia odwykowego • obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej • występowanie zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych • brak grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych • niewystarczająca ilość kadry pracującej z uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie • brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • malejąca liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • wzrost liczby osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających objęcia działaniami zespołu interdyscyplinarnego

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie problemu bezdomności • standaryzowanie usług świadczonych osobom bezdomnym • zapewnianie wsparcia osobom wychodzącym z bezdomności • podejmowanie działań uwrażliwiających mieszkańców na problemy osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • niepodejmowanie działań zapobiegających bezdomności • niezapewnianie osobom bezdomnym schronienia na terenie gminy (współpraca w tym zakresie z ośrodkami spoza gminy) • brak działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • nieudzielanie wsparcia osobom bezdomnym przybywającym z innych gmin (nie zaistniała taka potrzeba) • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wystarczające rozpoznanie zjawiska bezdomności w gminie • niezwiększająca się liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych • standaryzowanie i odpowiednia jakość usług świadczonych osobom bezdomnym • posiadanie przez bezdomnych wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • brak osób bezdomnych przybyłych z innych gmin • wystarczające wsparcie udzielane osobom bezdomnym • brak zjawiska dyskryminacji osób bezdomnych 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczone możliwości zapewnienia schronienia osobom bezdomnym na terenie gminy • niepodejmowanie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców • prowadzenie działań na rzecz wzmocnienia potencjału osób starszych • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • wystarczająca liczba pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • zapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (Klub Seniora) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań umożliwiających osobom starszym kontynuowanie aktywności zawodowej • niewystarczające działania dostosowujące infrastrukturę techniczną do potrzeb osób starszych • brak działań inicjujących w gminie wolontariat na rzecz osób starszych

<ul style="list-style-type: none"> • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • podejmowanie działań mających na celu poprawienie warunków codziennego funkcjonowania osób starszych • prowadzenie wśród osób starszych działań prozdrowotnych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób starszych wymagających wsparcia w formie usług opiekuńczych (większość seniorów mieszka z rodzinami) • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • odpowiedni dostęp osób starszych do małych form pomocy (Klub Seniora) • dobra dostępność domów pomocy społecznej • dostrzeganie, choć niewystarczające, problemów i potrzeb osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności gminy • ograniczona wiedza osób starszych o dostępnych formach pomocy • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • wymagające poprawy warunki codziennego funkcjonowania osób starszych • niedostatecznie zaspokojone potrzeby prozdrowotne osób starszych • brak możliwości kontynuowania aktywności społecznej i zawodowej • nieodpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • brak organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy • funkcjonowanie grup wsparcia i instytucji wsparcia działających na rzecz osób niepełnosprawnych (Towarzystwo Osób Niepełnosprawnych) • likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym • upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • tworzenie grup integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak monitorowania liczby orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy • niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym • brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w gminie nie występuje taka potrzeba) • niepodjęcie współpracy z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych

<ul style="list-style-type: none"> • prowadzenie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia • zwiększająca się społeczna akceptacja dla likwidacji barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie • niezwiększająca się liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych • wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych • funkcjonowanie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności • wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników MGOPS-u • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych • niedostateczny dostęp do bazy rehabilitacyjnej • nieposiadanie przez osoby niepełnosprawne wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy • występowanie zjawiska marginalizacji problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • diagnozowanie problemów społecznych w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • możliwość wyrażania swoich opinii na temat jakości obsługi przez klientów MGOPS-u • prowadzenie bazy danych o instytucjach wsparcia i organizacjach pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • uświadamianie społeczności lokalnej roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca do potrzeb liczba pracowników socjalnych • brak działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej (braki w zakresie infrastruktury) • niepozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • brak wolontariatu w pomocy społecznej
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • posiadanie przez beneficjentów systemu 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczające działania na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry zatrudnionej w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej

<p>pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwość poprawy jakości obsługi klientów MGOPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • włączanie się organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczne działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej • niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • niedofinansowany system pomocy społecznej • niewielka liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia • brak świadomości lokalnej społeczności co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej
---	--

23. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2015-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:**
  - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
  - wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
  - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:**
  - pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia,
  - wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci,
  - wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:**
  - promocję i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki,

- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie poprzez:**
- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia,
  - profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- 5. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:**
- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
  - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 6. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:**
- wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
  - wyzwalanie aktywności obywatelskiej,
  - rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2015-2020, jest następująca:

**Gmina Pogorzela zaspokaja potrzeby mieszkańców,
zapewnia im możliwości rozwoju
i skutecznie przeciwdziała problemom społecznym**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz ograniczanie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
4. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
5. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw.
7. Tworzenie mieszkań socjalnych.
8. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Gostyniu w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego (podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie punktu doradztwa zawodowego), szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.

3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez MGOPS.
4. Pozyskiwanie inwestorów, inicjowanie i wspieranie działalności w gminie podmiotów ekonomii społecznej (np. spółdzielni socjalnych).
5. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci, uwzględnianie równości płci w podejmowanych działaniach na rzecz osób bezrobotnych.
6. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji projektów i akcji informacyjnych na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy.
8. Podejmowanie współpracy z działającymi na rzecz osób bezrobotnych organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej o zasięgu ponadgminnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością.
3. Zapewnianie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi o zasięgu ponadgminnym działającymi na rzecz osób bezdomnych oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia i bezdomności,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych kontraktami socjalnymi,
- liczba przeprowadzonych akcji charytatywnych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba mieszkań socjalnych,
- liczba osób objętych programami wsparcia ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- liczba osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów oraz liczba osób nimi objętych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji osób i rodzin ubogich lub zagrożonych ubóstwem,
- wyrównania szans dzieci z rodzin ubogich,
- zwiększenia możliwości uzyskania mieszkania przez osoby o niskim statusie materialnym,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- ograniczenie dyskryminacji ze względu na płeć w obszarze rynku pracy,
- poprawy dostępności i jakości usług świadczonych osobom bezdomnym.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Pomoc rodzinom będącym w kryzysie; rozwijanie systemu wsparcia.
2. Wzmacnianie rodzin oraz przyczynianie się do osłabienia istniejących nierówności płci.
3. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.:

1. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
3. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn.
4. Edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych.
5. Zwiększenie dostępności dla rodzin oraz osób samotnie wychowujących dzieci wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, prawnego i socjalnego.
6. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych, organizowanie wypoczynku.
7. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży z uwzględnieniem zasady równości płci.
8. Rozwijanie sieci i oferty świetlic socjoterapeutycznych.
9. Rozwijanie oferty wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziny poprzez organizowanie adresowanych do rodzin imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.
10. Zwiększenie dostępności opieki pielęgniarstwa i lekarskiej, w tym stomatologicznej, w placówkach oświatowych.
11. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, Policji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyniu, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki służby zdrowia, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba dzieci objętych w placówkach oświatowych opieką pielęgniarską i lekarską, w tym stomatologiczną,
- liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty świetlic socjoterapeutycznych,
- liczba adresowanych do rodzin imprez kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,

- poszerzenia wiedzy w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn,
- zwiększenia dostępności wsparcia, w tym dla osób samotnie wychowujących dzieci,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i rodziny.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Promocja i wspieranie aktywności społecznej osób starszych oraz zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Monitorowanie liczby osób starszych i niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi.
3. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej potrzebującym osobom starszym i niepełnosprawnym.
4. Zaspokajanie potrzeb społecznych, kulturalnych, rekreacyjnych i edukacyjnych osób starszych i niepełnosprawnych, np. poprzez organizowanie imprez integracyjnych.
5. Propagowanie współpracy międzypokoleniowej, zachęcanie osób starszych do aktywności społecznej w ramach inicjatywy lokalnej, wolontariatu i organizacji pozarządowych.
6. Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy osób starszych, kontynuowanie działalności Klubu Seniora.
7. Propagowanie zachowań prozdrowotnych, w tym aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych.
8. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
9. Poprawa dostępności specjalistycznych usług opiekuńczych.
10. Zwiększenie dostępności i jakości opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji medycznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.
11. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy likwidacji barier architektonicznych, zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego oraz zdobyciu i utrzymaniu zatrudnienia.
12. Zwiększenie dostępności kształcenia integracyjnego w gminie.

13. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych oraz z podmiotami ekonomii społecznej, kościołami i związkami wyznaniowymi.
14. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze i niepełnosprawne w codziennym życiu.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Klub Seniora, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, Powiatowy Urząd Pracy w Gostyniu, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, placówki służby zdrowia, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób starszych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi i specjalistycznymi usługami opiekuńczymi oraz liczba opiekunek,
- liczba przedsięwzięć promujących współpracę międzypokoleniową i aktywizujących osoby starsze,
- liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi,

- liczba osób korzystających z oferty Klubu Seniora,
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych,
- liczba nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- liczba klas integracyjnych oraz liczba dzieci i młodzieży do nich uczęszczających,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania,
- zwiększenia liczby osób usprawnionych i zatrudnionych,
- wzrostu społecznej akceptacji dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4.:

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

Cele operacyjne 1-2.:

1. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
2. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.
3. Zwiększenie dostępności w gminie usług medycznych na poziomie specjalistycznym.
4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
4. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Kontynuowanie działalności Punktu Konsultacyjnego.
6. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
7. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Punkt Konsultacyjny, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki służby zdrowia, specjaliści, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, placówki leczenia uzależnień i ośrodki wsparcia poza gminą, grupy samopomocowe, placówki służby zdrowia, ośrodki wsparcia spoza gminy, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Policja, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba udzielonych porad i przeprowadzonych interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba osób korzystających ze wsparcia Punktu Konsultacyjnego.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia,
- poprawy stanu zdrowia mieszkańców,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dotkniętych problemem przemocy w rodzinie,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 5.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Podejmowanie w gminie akcji edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom.
2. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów.
3. Patrowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie.
4. Podejmowanie przez jednostki gminne i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, Policją, Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg i ulic, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Placówki ponadgimnazjalne w powiecie, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna, organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze,
- liczba dzieci i młodzieży dowożonych do szkół,
- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie przestępczości i jej skutków,
- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 6.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie kadry pomocy społecznej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wyzwalanie aktywności obywatelskiej.
3. Rozwój współpracy z sektorem pozarządowym i podmiotami ekonomii społecznej, wspólne diagnozowanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-3.

1. Doksztalcanie kadry pomocy społecznej oraz, w miarę potrzeb, rozwijanie infrastruktury Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.
2. Wspieranie inicjatyw społecznych, zachęcanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych.
3. Inicjowanie działalności w gminie nowych organizacji pozarządowych aktywnych w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej.
4. Wspieranie organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej poprzez promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
5. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego (także o zasięgu ponadgminnym).
6. Propagowanie i inicjowanie wolontariatu we współpracy z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi (także o zasięgu ponadgminnym).

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2015-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Burmistrz, Rada Gminy, Urząd Miejski, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyniu, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, kościoły i związki wyznaniowe, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba inicjatyw społecznych,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wolontariuszy.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z sektorem pozarządowym oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- rozwoju wolontariatu.

2. RAMY FINANSOWE

Ustawa o pomocy społecznej (Art. 16b ust. 2 pkt 3 podpunkt c) nakłada obligatoryjny wymóg określenia ram finansowych Strategii. Są one przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 45. Ramy finansowe Strategii w latach 2015-2020.*

szacunkowa wielkość wydatków (w złotych) w latach:					
2015	2016	2017	2018	2019	2020
2 700 000	2 770 000	2 840 000	2 910 000	2 980 000	3 050 000

*) środki finansowe zaplanowane na realizację zadań wskazanych w Strategii

3. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2015-2020 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pogorzeli. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie ze szczegółowym harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Będzie prowadzony monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

4. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez radę i powinny stanowić załączniki do niniejszej strategii.

4.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2015-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Pogorzela,
- Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii,
- Program współpracy Gminy Pogorzela z organizacjami pozarządowymi oraz z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

4.2. PROJEKTY

Prezentowany poniżej projekt powstał w trakcie prac nad strategią. Jego autorem jest Pan Wojciech Nowak Prezes Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” w Pogorzeli.

Projekt „Klasyfikacja na Najlepszego Ucznia – sportowca ZSOiZ w Pogorzeli pod hasłem Uprawiaj sport, a alkohol będzie Twoim wrogiem”

Wnioskodawca projektu

Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Pogorzeli,
Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” Pogorzela, ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela,
tel. 782 845 731, e-mail: wojciechnowak@op.pl.

Cel główny projektu

Propagowanie wśród dzieci i młodzieży działalności w sferze sportowej jako skutecznej alternatywy uzależnień i innych niepożądanych zachowań.

Cele szczegółowe projektu

- inicjowanie działań prozdrowotnych,

- zapoznanie beneficjentów projektu z negatywnymi skutkami stosowania środków psychoaktywnych,
- utrwalanie nawyku zdrowego sposobu zaspokajania własnych potrzeb jako działania alternatywnego w stosunku do używania środków uzależniających,
- doskonalenie umiejętności radzenia sobie z problemami poprzez próbę ich konstruktywnego rozwiązywania,
- ukazanie możliwości poszukiwania dróg pomocy w obliczu zagrożenia uzależnieniami i ich następstwami,
- spowodowanie udziału jak największej grupy dzieci i młodzieży w zajęciach rekreacyjnych i sportowych,
- organizacja zajęć cyklicznych i imprez okazjonalnych promujących aktywność fizyczną.

Miejsce realizacji projektu

- Obiekty ZSOiZ w Pogorzeli, ul. Krobska 19, 63-860 Pogorzela,
- Boisko „Orlik 2012” w Pogorzeli, ul. Parkowa 7, 63-860 Pogorzela,
- Miejskie boisko piłkarskie w Pogorzeli, ul. Koźmińska 6, 63-860 Pogorzela.

Beneficjenci projektu

Bezpośrednio objęci projektem są uczniowie ZSOiZ w Pogorzeli. Pośrednio na wdrożeniu projektu skorzystają: rodziny beneficjentów, środowisko szkolne i lokalne oraz młodsze dzieci, które będą mogły także skorzystać z oferty imprez i zajęć.

Partnerzy w realizacji projektu

- Urząd Miejski w Pogorzeli,
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Pogorzeli,
- Przedszkole Samorządowe w Pogorzeli,
- Gimnazjum w Pogorzeli,
- Szkoła Podstawowa w Pogorzeli,
- Parafia Rzymskokatolicka w Pogorzeli,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pogorzeli,
- LZS LEW Pogorzela,
- PSZS w Gostyniu,
- Powiat gostyński,
- Marszałek Województwa Wielkopolskiego,
- podmioty prywatne.

Czas realizacji projektu

Od 1 września do 25 czerwca.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pogorzela na lata 2015-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów Strategii.